



Αθήνα, 13 Ιανουαρίου 2009

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ  
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

**ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ  
ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ  
ΨΥΧΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ**

Τακτική επίσκεψη κλιμακίου της Ειδικής Επιτροπής Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές στο **ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**, την 20-11-2008.

Κλιμάκιο της Ειδικής Επιτροπής Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές αποτελούμενο από τον κ. Βλάση Τομαρά, πρόεδρο και τα μέλη κ. Δημήτριο Γεωργιάδη και κα Ιουλία Επιόγλου, επεσκέφθη την 20<sup>η</sup> Νοεμβρίου 2008 το Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης (Ψ.Ν.Θ.). Για την επίσκεψη είχε εγγράφως ειδοποιηθεί η διοίκηση του Νοσοκομείου.

Η επίσκεψη ξεκίνησε με συνάντηση στα γραφεία της διοίκησης στην οποία έλαβαν μέρος από την πλευρά του Νοσοκομείου οι κ.κ. Κ. Γούλιος, διοικητής, Κ. Μόσχος, αναπληρωτής διοικητής, Ε. Σαφούρη, διευθύντρια διοικητικής υπηρεσίας. Την τριμελή Επιτροπή Προάσπισης Δικαιωμάτων του Πολίτη, εκπροσώπησε ο κ. Β. Λαζαρίδης.

**ΝΟΣΗΛΕΥΟΜΕΝΟΙ – ΔΟΜΕΣ - ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ**

Το Ψ.Ν.Θ., αναπτυσσόμενο σε ένα χώρο 110 στρεμμάτων, διαθέτει 380 κλίνες. Από τις κλινικές του, οι πέντε (με δύναμη 25 κλινών η καθεμία) εξυπηρετούν οξεία περιστατικά. Υπάρχει ένα τμήμα «επανάταξης» (με δύναμη 25 κλινών επίσης) για νοσηλείες μέσης διάρκειας. Η ψυχογριατρική κλινική και η κλινική οργανικών ψυχοσυνδρόμων λειτουργούν (με 35 κλίνες η καθεμία) και πρόκειται να συγχωνευθούν υπό την ονομασία «Τμήμα βαρέως πασχόντων». Υπάρχει επίσης κλειστό τμήμα απεξάρτησης (τόσο από ουσίες όσο και από αλκοόλ και παθολογική κλινική (με 30 κρεβάτια). Τα τμήματα χρόνιας νοσηλείας έχουν κλείσει. Τέλος, στο τμήμα «ακαταλόγιστων» νοσηλεύονται 57 άτομα που έχουν εγκλεισθεί με απόφαση δικαστηρίου ως ακαταλόγιστοι, σύμφωνα με το άρθρο 69 του ποινικού κώδικα.

Στον χώρο του Ψ.Ν.Θ. στεγάζονται επίσης το Νοσοκομείο Ημέρας, τα Εξωτερικά Ιατρεία (μεταξύ των οποίων και ειδικά ιατρεία, όπως μνήμης, αλλοδαπών, κ.α.), το γυμναστήριο και το γραφείο του Συλλόγου Οικογενειών και Φίλων για την Ψυχική Υγεία (Σ.Ο.Φ.Ψ.Υ.). Λειτουργούν κυλικείο και ταβέρνα υπό την διαχείριση του Κοινωνικού Συνεταιρισμού (Κοι.ΣΠΕ). Η εκκλησία λειτουργεί κάθε Τετάρτη και κατά τις εορτές. Η σίτιση των νοσηλευομένων γίνεται από μαγειρεία που λειτουργούν εντός του χώρου του Ψ.Ν.Θ.

Το Νοσοκομείο εφημερεύει καθημερινά και κάνει εισαγωγές ψυχιατρικών περιστατικών: Κατά το 2007 οι εισαγωγές ήταν 3.771 εκ των οποίων 2.821 εκούσιες, 865 ακούσιες και 85 διακομιδές. Κατά το 2008 και μέχρι την ημέρα της επίσκεψης του κλιμακίου της Ειδικής Επιτροπής (20 Νοεμβρίου) οι συνολικές εισαγωγές ήταν 3.499 (2.546 εκούσιες, 887 ακούσιες και 66 διακομιδές). Σημειωτέον ότι οι ψυχιατρικές κλινικές των γενικών νοσοκομείων της Θεσσαλονίκης που διαθέτουν κρεβάτια (Πανεπιστημιακό Γ. Ν.

Θεσσαλονίκης Α.Χ.Ε.Π.Α., Γ.Ν. «ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ» και Γ.Ν.Π.Θ. «Γ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ») δεν εισάγουν περιστατικά γι ακούσια νοσηλεία.

Οι χρόνιοι τρόφιμοι του Ψ.Ν.Θ. έχουν μεταφερθεί σε στεγαστικές δομές εκτός Ψυχιατρείου: Πέντε οικοτροφεία με 95 ενοίκους – ασθενείς και 50 προστατευμένα διαμερίσματα με 150 ενοίκους – ασθενείς.

Το Ψ.Ν.Θ. έχει επίσης εγκαταστήσει στην πόλη τις εξής υπηρεσίες: Τρία Κέντρα Ψυχικής Υγείας ( έχει προταθεί η ίδρυση ενός ακόμη). Κέντρο Ημέρας. Ιατροπαιδαγωγικό Σταθμό. Τμήμα Προστασίας Οικογένειας. Πρόγραμμα Απεξάρτησης στην κοινότητα Καρτερών (το παρακολουθούν 38 χρήστες) και Συμβουλευτικό Σταθμό για εξαρτημένους από ουσίες και αλκοόλ. Ομάδα Ψυχοκοινωνικής Στήριξης η οποία πλαισιώνει δύο από τα Κέντρα Υγείας της Θεσσαλονίκης. Τέλος, μονάδες του Κοι.ΣΠΕ λειτουργούν μέσα στην πόλη.

Το Ψ.Ν.Θ. απασχολεί συνολικά 996 εργαζόμενους. Από αυτούς 129 είναι ιατρικό προσωπικό (46 Ψυχίατροι), 401 νοσηλευτικό και 101 διοικητικό προσωπικό.

### **Η ΤΡΙΜΕΛΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΑΣΠΙΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ**

Αποτελείται από τους κ.κ. Β. Λαζαρίδη, Π. Μηλίκου και Μ. Ουζούνη. Η τριμελής επιτροπή μας έθεσε υπόψη το πρακτικό της συνεδρίασής της με ημερομηνία 05-11-2008. Σε αυτό προτείνεται, μεταξύ άλλων, να τοποθετηθούν σε όλα τα τμήματα, και σε εμφανές σημείο, τα ειδικά τρίπτυχα έντυπα με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των ασθενών και να ενημερώνονται ιδιαίτερα οι ακουσίως εισαχθέντες. Ο κ. Λαζαρίδης σε μεσονύχτια επίσκεψή του, πριν λίγους μήνες διαπίστωσε ότι σε όλο το Νοσοκομείο υπήρχαν 15 καθηλωμένοι, γεγονός που η τριμελής επιτροπή θεωρεί πρόοδο, συγκριτικά με το παρελθόν και την αποδίδει στην αύξηση του νοσηλευτικού προσωπικού κατά τις νυκτερινές βάρδιες. Σε κανένα τμήμα όμως δεν υπήρχαν τα «ειδικά πρακτικά» που προβλέπεται να τηρούνται

\*  
κατά τις καθηλώσεις.

### **ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΑ ΤΜΗΜΑΤΑ – ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ**

Τα μέλη της Ειδικής Επιτροπής συνόδευσαν η κα Ε. Σαφούρη και ο κ. Β. Λαζαρίδης.

**Β΄ Πανεπιστημιακή Κλινική:** Διευθύνεται από τον καθηγητή κ. Ι. Γκιουζέπα, ο οποίος και μας ενημέρωσε. Θάλαμοι τρίκλινοι και τετράκλινοι. Δέκα καθηλωμένοι νοσηλευόμενοι (με ιμάντες χωρίς επένδυση). Τετράδιο καθηλώσεων δεν υπήρχε. Αντί αυτού τα σχετικά στοιχεία καταγράφονται στο τετράδιο ιατρικών οδηγιών. Επίσης στο γραφείο νοσηλευτών έχει αναρτηθεί πίνακας καθηλωμένων. Οι καθηλώσεις είναι παρατεταμένες (τουλάχιστον πολύωρες). Κτιριακές φθορές. Σε ορισμένους θαλάμους κακοσμία και σε μία περίπτωση στο δάπεδο, πλάι στον καθηλωμένο, γεμάτη σκωραμίδα.

**Κλινική Οξέων Α΄:** Θάλαμοι μονόκλινοι έως τρίκλινοι. Ένας καθηλωμένος στον φάκελο του οποίου υπήρχε το «έντυπο καταγραφής καθηλώσεων». Για περιπτώσεις καθήλωσης χρησιμοποιούνται, όπως μας δηλώθηκε, δύο θάλαμοι απέναντι από το γραφείο νοσηλευτών. Φθορές στο κτίριο. Τουαλέτες χωρίς χαρτί.

\* Στο κλιμάκιο της Ειδικής Επιτροπής επιδόθηκε μονοσέλιδο έντυπο επιγραφόμενο «Έντυπο καταγραφής καθηλώσεων» το οποίο έχει προς συμπλήρωση τα εξής κωδικοποιημένα στοιχεία: Ωρα έναρξης και λήξης της καθήλωσης, αίτια και λεπτομέρειες της καθήλωσης, ποιος και με ποιόν τρόπο την αποφάσισε, βαθμός δυσκολίας και αριθμός νοσηλευτών που συμμετείχαν, διαλείμματα κατά την διάρκειά της (π.χ. γεύματα, τουαλέτα).

**Κλινική Οξέων Β΄:** Κατά την ημέρα της επίσκεψής μας νοσηλεύονταν έξι ασθενείς. Αυτό οφείλεται, όπως μας δήλωσε ο υπεύθυνος ψυχίατρος, στο ότι επιδιώκεται οι νοσηλείες να είναι όσο το δυνατόν βραχύτερες. Κανείς καθηλωμένος. Και εδώ δεν τηρείται τετράδιο καθηλώσεων. Υπάρχει σε κοινή θέα το τρίπτυχο με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των ασθενών. Χώροι σε καλή κατάσταση.

**Κλινική Οξέων Γ΄:** Ένας καθηλωμένος (ουρεί στο δάπεδο). Πόρτα σπασμένη από τριμήνου. Υπεράριθμοι νοσηλευόμενοι. Αναρτημένο σε κοινή θέα, το τρίπτυχο με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των ασθενών.

**Κλινική Οξέων Δ΄:** Ένας καθηλωμένος. Η καθήλωση του διαρκεί πάνω από μία εβδομάδα. Συμπληρωμένο το «έντυπο καταγραφής καθηλώσεων». Και εδώ δεν υπάρχει τετράδιο καθηλώσεων. Αναρτημένο το τρίπτυχο. Φθορές στους χώρους της κλινικής και στα κλινοσκεπάσματα.

Στο κτίριο που στεγάζει τις κλινικές οξέων επικρατούσε, κατά την ημέρα της επίσκεψης ψύχος και ο φωτισμός ήταν ανεπαρκής. Το τελευταίο οφειλόταν σε έργα κλιματισμού υπό εξέλιξη.

**Τμήμα «καταλόγιστων»:** Ο διευθυντής του κος Μπομποτάς μας κατατόπισε για την ιδιαιτερότητα του τμήματος, που είναι και το μοναδικό στη χώρα. Παρότι με χωρητικότητα 45 κλινών, νοσηλεύει 57 έγκλειστους. Θάλαμοι μέχρι και οκτάκλινοι. Παρά τον συνωστισμό το τμήμα δείχνει καλά οργανωμένο. Είναι το μόνο τμήμα του Ψ.Ν.Θ. στο οποίο υπάρχει «ήσυχος δωμάτιο» με όλες τις σχετικές προδιαγραφές. Αναρτημένο το τρίπτυχο. Δεν δίνονται άδειες.

**Τμήμα οργανικών ψυχοσυνδρόμων:** Ένας καθηλωμένος (με βαριά κλινική εικόνα). Το τμήμα είναι καθαρό. Το προσωπικό καταφέρνει να κρατά τους νοσηλευόμενους στους κοινόχρηστους χώρους και όχι στα κρεβάτια τους.

**Τμήμα «επανάταξης»:** Αν και σχεδιασμένο για μέσης διάρκειας νοσηλεία, η πλειοψηφία των ασθενών του έχει υπερβεί την εξάμηνη παραμονή σε αυτό. Για πέντε από τους 24 νοσηλευόμενους, όπως μας πληροφόρησε ο διευθυντής του τμήματος κ. Α. Αηδονόπουλος, γίνονται διαπραγματεύσεις για μεταστέγαση σε προστατευμένα διαμερίσματα. Καμία καθήλωση. Θάλαμοι δίκλινοι έως τετράκλινοι. Υπάρχουν προσωπικές ντουλάπες που κλειδώνουν. Πατώματα σε κακή κατάσταση.

**Γυμναστήριο:** Άρτιος εξοπλισμός και χώροι. Συναντήσαμε εκεί τρεις γυμναστές αλλά κανένα γυμναζόμενο.

#### ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- Το Ψ.Ν.Θ. έχει επιδείξει επιτυχή πορεία μετασχηματισμού (ανάπτυξη ανοιχτών και στεγαστικών δομών στην κοινότητα) καθώς και σεβασμό στα δικαιώματα των αρρώστων (έκδοση του τριπτύχου δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των ασθενών, φιλοξενία γραφείου ΣΟΦΨΥ Θεσσαλονίκης μέσα στο Ψ.Ν.Θ. ώστε να μπορούν να διαβιβάζονται παράπαρα ασθενών και συγγενών στους αρμοδίους).
- Σχετικά με τα περιοριστικά μέτρα, πολλά ακόμη υπολείπεται να γίνουν:
  - Ο σωματικός περιορισμός αποτελεί έσχατο μέσο.
  - Οι καθηλώσεις πρέπει να διαρκούν το συντομότερο δυνατόν και να τελούν υπό την εποπτεία νοσηλεύτη και ιατρού.
  - Σε κάθε τμήμα πρέπει να τηρείται και να ενημερώνεται **τετράδιο περιορισμού** (ή καθήλωσης).
  - Το κάθε τμήμα οξέων περιστατικών θα πρέπει να διαθέτει μονόκλινο ή δίκλινο θάλαμο όσο το δυνατόν εγγύτερα στο γραφείο νοσηλευτών, ο οποίος θα πρέπει να πληροί τις

**προδιαγραφές ασφαλείας** για τους υπό περιορισμό νοσηλευόμενους ( επισυνάπτεται το από 30-01-2008 κείμενο της Ειδικής Επιτροπής με θέμα: «Περιοριστικά μέτρα κατά την ψυχιατρική νοσηλεία», το οποίο περιλαμβάνει αναλυτικότερες οδηγίες).

- Ειδικά για την Β΄ Πανεπιστημιακή Κλινική στους χώρους της οποίας βρέθηκαν 10 καθηλωμένοι ασθενείς σε πρωινό ωράριο, θα πρέπει να υπάρξει **άμεση διαβούλευση** μεταξύ του διευθυντή της, του διευθυντή της ιατρικής υπηρεσίας, του διοικητή και εκπροσώπου της τριμελούς επιτροπής προάσπισης δικαιωμάτων του πολίτη με ζητούμενα την αποσυμφόρηση της, την ενίσχυση της νοσηλευτικής υπηρεσίας ή οτιδήποτε άλλο.
- Το τρίπτυχο με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του ασθενούς θα πρέπει να είναι αναρτημένο σε περίοπτα σημεία της κάθε κλινικής και να διανέμεται στον κάθε ακουσίως εισαγόμενο και τους συνοδούς του. Καλό είναι να επιχειρηθεί και μετάφρασή του σε μία ξένη γλώσσα.
- Δεν υπάρχουν χώροι για να επισκεφθεί μία οικογένεια (και ιδιαιτέρως τα παιδιά) το μέλος της- νοσηλευόμενο, παρά μόνον ο θάλαμος ή το σαλόνι ασθενών της κλινικής. Πρέπει, και είναι δυνατόν, να εξευρεθούν (σε συνεργασία με το γραφείο ΣΟΦΨΥ).
- Ο συνωστισμός στο τμήμα «ακαταλόγιστων» δημιουργεί σοβαρούς **κινδύνους**, που επάγεται ο περιορισμός του ζωτικού χώρου, ιδιαίτερα σε άτομα που κατά το παρελθόν έχουν επιδείξει ετεροκαταστροφική συμπεριφορά. Συνιστάται η εξεύρεση αύλειου χώρου, η **αποσυμφόρηση** του πληθυσμού (σύμφωνα και με τις σχετικές προτάσεις της διοίκησης του νοσοκομείου) και η απαγόρευση νέων εισαγωγών.
- Συνιστάται η ενθάρρυνση των δυνάμενων νοσηλευομένων να παρακολουθούν τις δραστηριότητες φυσικής αγωγής στο γυμναστήριο.
- Καλό είναι να τοποθετηθούν στις τουαλέτες τα διακριτικά, Άνδρες – Γυναίκες.
- Θα πρέπει να υπάρχει διαρκής μέριμνα για την αποκατάσταση των κτιριακών φθορών.
- Οι χέρσες και ακαθάριστες εκτάσεις στον περιβάλλοντα χώρο των κτιρίων δείχνουν εικόνα εγκατάλειψης. Συνιστάται να ξεκινήσει πρόγραμμα φυτεύσεων.
- Στην Θεσσαλονίκη ο ακουσίως εισαγόμενος ψυχικά άρρωστος νοσηλεύεται αποκλειστικά και μόνο στο Ψ.Ν.Θ. Ωστόσο έχει κάθε **δικαίωμα** να νοσηλευθεί και σε γενικό νοσοκομείο (όπως άλλωστε, συμβαίνει στο λεκανοπέδιο Αττικής). Προκειμένου αυτό να γίνει εφικτό, απαιτείται ενίσχυση του νοσηλευτικού προσωπικού στις τρεις ψυχιατρικές κλινικές των γενικών νοσοκομείων που διαθέτουν κρεβάτια και διαμόρφωση χώρων ώστε να παρέχεται ασφάλεια στον αυτοκτονικό, διεγερτικό, κ.α. ασθενή.
- Η περαιτέρω συρρίκνωση του Ψ.Ν.Θ. (στόχος επιθυμητός για όλα τα ψυχιατρεία της χώρας) εξαρτάται κυρίως από τη μείωση των εισαγωγών. Η τελευταία μπορεί να επιτευχθεί με δύο μηχανισμούς:

**α)** αποτελεσματική πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας η οποία αποτελεί ηθμό στις εισαγωγές. Στο πλαίσιο αυτό η Ειδική Επιτροπή υποστηρίζει το αίτημα του Ψ.Ν.Θ. για τη δημιουργία και τέταρτου Κέντρου Ψυχικής Υγείας στη Θεσσαλονίκη. Ωστόσο απαραίτητη προϋπόθεση για την αποτελεσματικότητα του ηθμού είναι η πρόσβαση στο σπίτι, η αντιμετώπιση της κρίσης και των επειγόντων περιστατικών μέσα στην κοινότητα, κ.ο.κ., είτε από τα Κέντρα Ψυχικής Υγείας είτε από την ψυχιατρική ομάδα που θα εργάζεται στα Κέντρα Υγείας

**β)** αύξηση των ψυχιατρικών κρεβατιών στα γενικά νοσοκομεία (Ιπποκράτειο, όπου υπάρχει ήδη ψυχιατρική κλινική και νομαρχιακά νοσοκομεία της Μακεδονίας).

#### **Τα Μέλη**

Δημήτριος Γεωργιάδης .....  
Ιουλία Επίογλου .....  
Χριστούλα Αθανασοπούλου .....  
Κωνσταντίνος Κατάκης .....  
Αικατερίνη Μαρκετάκη.....  
Γεώργιος Γιαννουλόπουλος.....  
Αθανασία Ζέρβα.....

#### **Ο Πρόεδρος**

Βλάσης Τομαράς



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΔΙΟΙΚΗΣΗ 3<sup>ης</sup> ΥΠΕ. (ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ)  
ΕΙΔΙΚΟ  
ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ  
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΗ

Θεσσαλονίκη 26-5-2009  
Αρ. Πρωτ: Δ. Σ. 13

ΠΡΟΣ:  
Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής  
Αλληλεγγύης  
Ειδική Επιτροπή Ελέγχου Προστασίας  
των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές  
Διαταραχές  
Αριστοτέλους 17

**ΘΕΜΑ:** Ενημέρωση επί της έκθεσης επίσκεψης  
ΣΧΕΤ: 1. Το αριθμ. 28/15,5,2009 έγγραφό σας  
2. Η από 20.11.2008 έκθεση επίσκεψης

Σε απάντηση του παραπάνω σχετικού και μετά την έκθεση που μας διαβιβάσατε μετά την επίσκεψή σας στο Νοσοκομείο μας στις 20.1.2008, σας ενημερώνουμε τα παρακάτω:

- Στο Τμήμα Ακαταλογίστων έγινε επέκταση της κτιριακής υποδομής με τέσσερα (4) επιπλέον δίκλινα δωμάτια για αποσυμφόρηση του τμήματος και πλέον υπάρχουν στο τμήμα μονόκλινα, δίκλινα, τετράκλινα, εξάκλινα δωμάτια.

- Υπάρχει συνεχής συνεργασία και συναντήσεις με το ΣΟΨΥ. Δόθηκαν το έντυπο τρίπτυχο με τα δικαιώματα των ασθενών καθώς και έντυπα καταγγελιών προκειμένου να διευκολύνονται οι ασθενείς που ευκολότερα απευθύνονται στο ΣΟΨΥ γιατί το γραφείο βρίσκεται σε χώρο πιο κοντά στις κλινικές.

-Είμαστε σε διαδικασία εξεύρεσης χώρου για να γίνεται επισκεπτήριο στον ασθενή από την οικογένεια του.

- Στο γυμναστήριο του Νοσοκομείου προσέρχονται καθημερινά περίπου είκοσι ασθενείς από όλα σχεδόν τα τμήματα και καθημερινά γυμναστές βρίσκονται στα οικοτροφεία και στους ξενώνες που βρίσκονται εκτός του χώρου του Νοσοκομείου.

- Όσον αφορά τις καθηλώσεις σας γνωρίζουμε ότι το κείμενο σας με θέμα περιοριστικά μέτρα κατά την ψυχιατρική νοσηλεία έχει διαβιβασθεί στους διευθυντές γιατρούς όλων των τμημάτων προκειμένου να λάβουν γνώση και να ενεργούν σύμφωνα με αυτό.

- Για τις ακούσιες εισαγωγές σας γνωρίζουμε ότι οι εισαγγελείς της Βόρειας Ελλάδας και Θεσσαλίας παραπέμπουν όλες τις ακούσιες εισαγωγές στο Νοσοκομείο μας.

  
Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ  
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΟΥΛΙΟΣ,





Αθήνα, 31 - 03 - 2009

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ  
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

**ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ  
ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ  
ΨΥΧΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ**

Τακτική επίσκεψη κλιμακίου της Ειδικής Επιτροπής Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές στις ιδιωτικές ψυχιατρικές κλινικές, **«ΑΓΙΑ ΜΑΡΙΝΑ»**, **«ΑΓΙΟ ΑΝΤΩΝΙΟ»** και **«ΑΓΙΟ ΓΕΩΡΓΙΟ»** της Θεσσαλονίκης την 21-11-2008.

Κλιμάκιο της Ειδικής Επιτροπής Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές αποτελούμενο από τον κ. Βλάση Τομαρά, πρόεδρο και τα μέλη κ. Δημήτριο Γεωργιάδη και κα Ιουλία Επτόγλου, επεσκέφθη την 21<sup>η</sup> Νοεμβρίου 2008 τις ιδιωτικές ψυχιατρικές κλινικές, «ΑΓΙΑ ΜΑΡΙΝΑ», «ΑΓΙΟ ΑΝΤΩΝΙΟ» και «ΑΓΙΟ ΓΕΩΡΓΙΟ» της Θεσσαλονίκης. Η διεύθυνση των κλινικών είχε εγκαίρως ειδοποιηθεί με έγγραφο της Δ/σης Ανάπτυξης Μονάδων Υγείας του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Η Ειδική Επιτροπή αποφάσισε την επίσκεψη γιατί είχε δεχθεί έγγραφη και ενυπόγραφη αναφορά του «Παρατηρητηρίου για τα δικαιώματα στο χώρο της ψυχικής υγείας» η οποία περιείχε σοβαρές καταγγελίες για καταπάτηση των δικαιωμάτων των νοσηλευομένων στις κλινικές «ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ» και «ΑΓΙΑ ΜΑΡΙΝΑ» (καθώς και την ιδιωτική ψυχιατρική κλινική «ΣΠΙΝΑΡΗ» της Κοζάνης). Στο αίτημα του «Παρατηρητηρίου» για επιτόπιο έλεγχο από την Ειδική Επιτροπή συνηγόρησε εγγράφως και η Μ.Κ.Ο. «Αντι-στιγμα»

## **ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ**

**Α.** Η κλινική «ΑΓΙΑ ΜΑΡΙΝΑ» έχει ιδρυθεί το 1970 και νοσηλεύει 280 ασθενείς, αμφοτέρων των φύλων και ηλικίας άνω των 18 ετών . Δέχεται ασφαλισμένους όλων των ταμείων υπό τις ίδιες ξενοδοχειακές συνθήκες. Δεν νοσηλεύονται οι έχοντες Προνοιακή κάλυψη. Τα ίδια ισχύουν και για την παρακείμενη κλινική «ΑΓΙΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ» η οποία νοσηλεύει 250 ασθενείς. Και στις δύο κλινικές εργάζονται συνολικά 15 ιατροί, εκ των οποίων οι τέσσερις

είναι ψυχίατροι. Επιστημονικός διευθυντής στην πρώτη είναι ο κ. Χατζηγιωάννου και στην δεύτερη ο κ. Κ. Στασινόπουλος. Και στις δύο κλινικές εργάζονται συνολικά 95 νοσηλευτές, δύο ψυχολόγοι, δύο κοινωνικοί λειτουργοί και δύο εργοθεραπευτές.

Θάλαμοι νοσηλείας τρίκλινοι και τετράκλινοι. Υπάρχει και επτάκλιнос (χάρη σε επικουρική κλίνη). Τρία δωμάτια περιορισμού – απομόνωσης, κατά την επίσκεψη μας κενά. Κάμερα υπό εγκατάσταση στα δωμάτια αυτά στην «ΑΓΙΑ ΜΑΡΙΝΑ». Στον «ΑΓΙΟ ΑΝΤΩΝΙΟ» έχει ήδη τοποθετηθεί. Υπάρχει βιβλίο απομόνωσης, αλλά είναι κενό σημειώσεων.

Κατά την επίσκεψη του κλιμακίου της Ειδικής Επιτροπής βρέθηκαν τρεις καθηλωμένοι νοσηλευόμενοι. Είναι και οι τρεις χρόνια άρρωστοι, με βαρύ οργανικό ψυχοσύνδρομο. Σε βιβλίο λογοδοσίας υπάρχουν σημειώσεις για τις καθηλώσεις. Στους επιστημονικά υπεύθυνους των κλινικών επιδόθηκε από τα μέλη της Ειδικής Επιτροπής το έγγραφο της με θέμα «Περιοριστικά μέτρα κατά την ψυχιατρική νοσηλεία» και ζητήθηκε η εφαρμογή των υποδείξεών του.

Γενικά, οι χώροι των κλινικών ήταν ευπρεπείς και καθαροί. Η κάθε κλινική διαθέτει δύο ευρύχωρες αυλές με δένδροφύτευση, παγκάκια, κ.α., στις οποίες όμως κανένας νοσηλευόμενος δεν αυλιζόταν κατά την επίσκεψή μας. Στον «ΑΓΙΟ ΑΝΤΩΝΙΟ» υπάρχει αίθουσα εργοθεραπείας (κενή κατά την επίσκεψή μας).

Οι επιστημονικοί διευθυντές των κλινικών ενημέρωσαν την Ειδική Επιτροπή ότι η ηλεκτροσπασμοθεραπεία (ECT) χρησιμοποιείται μόνο όταν υπάρχει απόλυτη ένδειξη και με αναισθησιολόγο. Στο σχετικό τετράδιο φαίνεται ότι οι τελευταίες δύο συνεδρίες έλαβαν χώρα την 06-10-2008.

Ως προς το επισκεπτήριο συγγενών και φίλων, οι επιστημονικοί διευθυντές δήλωσαν ότι οι τελευταίοι αποφασίζουν με κριτήριο το συμφέρον του νοσηλευόμενου.

Πρακτική των κλινικών είναι να δίνεται εξιτήριο στις εκούσες νοσηλείες μετά από έγγραφη συμφωνία των συγγενών. Οι κλινικές νοσηλεύουν ασθενείς που προηγουμένως είχαν νοσηλευθεί ακουσίως στο Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης και εξήλθαν για να συνεχίσουν τη νοσηλεία τους σε αυτές. Πρόκειται δηλαδή για παράτυπες ακούσιες νοσηλείες. Σημειωτέον ότι η αρμόδια εισαγγελία ορίζει ως μοναδικό χώρο ακούσιας νοσηλείας τα δημόσια νοσηλευτήρια. Για αρκετούς ασθενείς η νοσηλεία είναι μακρά, γεγονός που οι επιστημονικοί διευθυντές αποδίδουν στην απροθυμία των οικείων να τους παραλάβουν.

Τα μέλη της Ειδικής Επιτροπής συζήτησαν (κατ' ιδίαν) με αρκετούς νοσηλευόμενους. Οι περισσότεροι δήλωσαν ικανοποιημένοι από τις συνθήκες νοσηλείας τους. Ολίγοι παραπονέθηκαν για παράταση της νοσηλείας τους και απουσία εξόδων.



**B.** Η κλινική «ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ» έχει ιδρυθεί το 1975 και ανήκει στο ίδιο ιδιοκτησιακό καθεστώς. Παρότι αδειοδοτημένη για 200 κλίνες νοσηλεύει 260 ασθενείς. Εργάζονται εδώ 12 ιατροί, εκ των οποίων οι τέσσερις είναι ψυχίατροι. Επιστημονικός διευθυντής είναι ο κ. Α. Χατζηβασιλείου. Το υπόλοιπο προσωπικό αποτελείται από 52 νοσηλευτές, δύο ψυχολόγους, ένα κοινωνικό λειτουργό, έναν εργοθεραπευτή, μία επισκέπτρια υγείας και ένα βοηθό φαρμακείου.

Οι μισοί περίπου από τους νοσηλευόμενους νοσηλεύονται επί μακρόν. Κατά τον επιστημονικό διευθυντή της κλινικής καταβάλλεται προσπάθεια ώστε να μη παρατείνονται οι νοσηλείες. Θάλαμοι έως και πεντάκλινοι.

Κατά την επίσκεψη του κλιμακίου της Ειδικής Επιτροπής δεν βρέθηκε κανένας καθηλωμένος. Υπάρχουν τέσσερα δωμάτια περιορισμού – απομόνωσης με κάμερες. Κάμερες υπάρχουν επίσης και σε τρία δωμάτια (δύο δίκλινα και ένα τρίκλινο) «αυξημένης παρακολούθησης». Τηρείται βιβλίο καθηλώσεων.

Παρά το συνωστισμό, οι χώροι της κλινικής είναι ευπρεπείς και καθαροί. Υπάρχει αίθουσα εργοθεραπείας. Οι αύλειοι χώροι είναι μεγάλοι και αισθητικά άψογοι, αλλά χωρίς αυλιζόμενους (η επίσκεψή μας έλαβε χώρα κατά το πρωινό ωράριο).

Από τους ερωτηθέντες ασθενείς – νοσηλευόμενους, ένας (που παρατηρήσαμε ότι εμφανίζει δυσκινησίες) παραπονέθηκε για νυκτερινή καθήλωση. Το προσωπικό μας πληροφόρησε ότι ο συγκεκριμένος νοσηλευόμενος είναι μανιώδης καπνιστής και γι' αυτό τοποθετείται κατά την νυκτερινή βάρδια σε ένα από τα δωμάτια «αυξημένης παρακολούθησης». Το κλιμάκιο της Ειδικής Επιτροπής συνέστησε, για τη συγκεκριμένη αυτή περίπτωση, να ενεργοποιηθεί κατά τη νύχτα η εγκατεστημένη εκεί κάμερα και να παύσει η καθήλωση του ασθενούς.

## **ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ**

- Επιβάλλεται η συνεπής τήρηση των από 30-01-2008 οδηγιών της Ειδικής Επιτροπής με θέμα «Περιοριστικά μέτρα κατά την ψυχιατρική νοσηλεία», οι οποίες και έχουν επιδοθεί στη διεύθυνση των κλινικών.
- Συνιστάται η ανάρτηση του εντύπου με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του ασθενούς σε περίοπτα σημεία της κάθε κλινικής (επισυνάπτεται το σχετικό έντυπο).
- Οι νοσηλευόμενοι θα πρέπει να έχουν στην διάθεσή τους, και για αρκετές ώρες καθημερινά, τους αύλειους χώρους των κλινικών.
- Συνιστάται να διαμορφωθεί χώρος επισκεπτηρίου – μακράν των θαλάμων – στην κάθε κλινική προκειμένου να έρχεται σε επαφή μία οικογένεια (και ιδιαιτέρως τα παιδιά) με το νοσηλευόμενο μέλος της. Το επισκεπτήριο πρέπει να είναι ανεμπόδιτο. Σε περιπτώσεις

που η διεύθυνση της κλινικής θέλει, για συγκεκριμένους θεραπευτικούς λόγους, να απαγορεύσει την είσοδο σε κάποιο πρόσωπο του περιβάλλοντος του νοσηλευόμενου, θα πρέπει να εξηγήσει επαρκώς τους λόγους στον νοσηλευόμενο και την οικογένειά του.

- Είναι σαφές ότι με το ισχύον καθεστώς οι κλινικές αναλαμβάνουν **εκούσιες** νοσηλείες και μόνο. Εφόσον ο ασθενής δεν συγκατατίθεται στη νοσηλεία, **η μοναδική οδός** είναι αυτή της εισαγγελικής παραγγελίας και εντολής (μετά από θετική γνωμάτευση δύο ψυχιάτρων). Στο λεκανοπέδιο της Αττικής, ωστόσο, η οικογένεια έχει την ευχέρεια να επιλέξει το νοσηλευτήριο, δημόσιο ή ιδιωτικό, για το ακουσίως εισαγόμενο μέλος της. Η Ειδική Επιτροπή θα προτείνει στην αρμόδια εισαγγελική αρχή να συμβάλλει στην επίλυση του θέματος αυτού υιοθετώντας την πρακτική που εφαρμόζεται στο λεκανοπέδιο Αττικής.
- Η αποσυμφόρηση των κλινικών μπορεί να επιτευχθεί μέσω εξιτηρίων στους χρονίως νοσηλευόμενους. Οι ιατροί – ελεγκτές των ασφαλιστικών ταμείων στα οποία ανήκουν οι νοσηλευόμενοι, κατά την επίσκεψή τους στις κλινικές, θα πρέπει να εξετάζουν διεξοδικά τις περιπτώσεις παρατεταμένης νοσηλείας και να προβαίνουν στις κατάλληλες ενέργειες. Αρκετοί, εξάλλου, από τους χρονίως νοσηλευόμενους θα μπορούσαν να μεταφερθούν στις εναλλακτικές στεγαστικές δομές (οικοτροφεία, ξενώνες, προστατευμένα διαμερίσματα). Δυστυχώς, το προνόμιο της μεταστέγασης, σήμερα το έχουν μόνο τα δημόσια ψυχιατρεία. Το δικαίωμα όμως στην αποασυλοποίηση το έχουν όλοι οι χρονίως νοσηλευόμενοι, ανεξαρτήτως του που νοσηλεύονται, πολύ δε περισσότερο όταν η κοινωνική ασφάλιση επιβαρύνεται οικονομικά για τη νοσηλεία τους.

**Για την Ειδική Επιτροπή  
Ο Πρόεδρος**

**Βλάσης Τομαράς**



**ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ  
ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ**  
ΝΕΥΡΟΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ Α.Ε.  
ΕΣΠΑ: ΕΠΙΧΑΡΙΑ 95 - 546 26 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ  
ΤΗΛ: 255 435  
Α.Φ.Μ. 094342979 - Μ.Α.Ε. 20007820/92041

ΘΕΣ/ΝΙΚΗ ΤΗ 4/5/2009

**ΠΡΟΣ: ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ  
ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΨΥΧΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ**

**ΥΠ' ΟΨΙΝ:** Κου Βλάσση Τομαρά και της υπολοίπου Επιτροπής

Έλαβα γνώσιν του περιεχομένου του από 31/3/09 με αρ. πρ. 15 εγγράφου σας - εκθέσεως ελέγχου των υπ' εμέ κλινικών «Άγιος Γεώργιος», «Αγία Μαρίνα» και «Άγιος Αντώνιος» και επ' αυτού έχω να σας γνωρίσω τα κάτωθι:

Κατ' αρχήν, πρόθεσή μου είναι να εναρμονίσω την λειτουργίαν των κλινικών συμφώνως προς τας υποδείξεις σας εις το μέτρον του δυνατού αφ' ενός και αφ' ετέρου να λάβω προς τούτο υπ' όψιν μου τα τεκταινόμενα εις τις δημόσιες ψυχιατρικές κλινικές αλλά ιδιαίτερα εις τις πανεπιστημιακές οι οποίες οφείλουν να αποτελούν πρότυπα δι' ημάς απ' όπου εξάλλου και ανέμειθα την γνώσιν.

Βεβαίως δεν θα μπορέσω να παρακολουθήσω και να εφαρμόσω την πρακτικήν των χρηματοδοτούμενων υπό των φαρμακευτικών εταιριών πρωτοκόλλων, ούτε και την περίφημη ψυχιατρική μεταρρύθμιση της αποασυλοποιήσεως, πράγμα που εις την συνείδηση εις κοινή γνώμη έχει ποινηκοποιηθεί.

Σε ότι αφορά το θέμα των κατά περίπτωση καθηλώσεων, τούτο ως γνωστόν αποτελεί ιατρική πράξη (βλέπε οδηγίες Αμερικανικής Ψυχιατρικής Εταιρείας, σύγγραμμα ψυχιατρικής Karlan και Chadok, σύγγραμμα ψυχιατρικής Νικολάου Μάνου, κ.λπ.).

Ήδη ότι έχει υποδεχθεί υπ' υμών, έχει υλοποιηθεί εις τας κλινικάς παρά το γλίσχρον νοσήλιο των 45€ ενώ η κατ' άτομον νοσηλευτική δαπάνη εις το δημόσιον εγγίζει τα 200€.

Πέραν δε τούτου, θα πρέπει να γίνει συνείδηση ότι το κύριο βάρος της ψυχιατρικής νοσηλείας μετετέθη εις τις ιδιωτικές ψυχιατρικές κλινικές, οι δε ανάγκες σε ψυχιατρικές κλίνες οσημέραι και αυξάνονται γεγονός το οποίο είναι αναμφισβήτητο.

Κατά συνέπειαν, κατά την άποψίν μου, πέραν του ελέγχου δια την προστασίαν των δικαιωμάτων των ατόμων με ψυχιατρικές διαταραχές, θα έπρεπε ίσως να καταβληθεί προσπάθεια για οικονομική στήριξη των ιδιωτικών ψυχιατρικών κλινικών αφ' ενός μεν διότι στο εγγύς μέλλον αυτές θα κληθούν να σηκώσουν όλο το βάρος της ψυχιατρικής νοσηλείας, αφ' ετέρου δε διότι η ανάπτυξη δημοσίας και ιδιωτικής υγείας, θα πρέπει να γίνεται με ομοκεντρική λογική χωρίς να υπάρχουν διάφορα κριτήρια ως τούτο επιτάσσει η λογική δια μίαν ευνομούμενη λειτουργία.

**Κοινοποίηση:**

κ. Δ. Βαριτζόπουλο, Διοικητή της 3<sup>ης</sup>  
Υγειονομικής Περιφέρειας Μακεδονίας,  
Αριστοτέλους 16, Θεσ/νίκη, 54623

Μετά της δεσπόσης τιμής,

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ  
ΝΕΥΡΟΛΟΓΟΣ - ΨΥΧΙΑΤΡΟΣ



Αθήνα, 27 / 05 / 2009

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ  
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

**ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ  
ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ  
ΨΥΧΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ**

## **ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ «Γ. ΓΕΝΝΗΜΑΤΑΣ»**

Κλιμάκιο της Ειδικής Επιτροπής Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές αποτελούμενο από τους κ.κ. Β. Τομαρά, πρόεδρο και τα μέλη της Δ. Γεωργιάδη, Α. Μαρκετάκη, Κ. Κατάκη, Χ. Αθανασοπούλου και Ι. Επίογλου επισκέφθηκε το Ψυχιατρικό Τμήμα του Γ.Ν.Α. «Γ. Γεννηματάς» την 24-02-2009.

Για την επίσκεψη είχε ειδοποιηθεί με τηλεομοιοτυπία η διοίκηση του Νοσοκομείου. Κίνητρο για την επίσκεψη υπήρξε έγγραφο του αναπληρωτή διευθυντή του Τμήματος κ. Δ. Σακκά το οποίο διαβιβάστηκε την 29-10-2008 από τη διοίκηση του Νοσοκομείου προς την Ειδική Επιτροπή. Στο έγγραφο αυτό ο κ. Σακκάς επισημαίνει την επιδείνωση των συνθηκών νοσηλείας και τους κινδύνους που προκύπτουν από τον αυξημένο αριθμό εισαγωγών στο Τμήμα και προτείνει τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων.

### **ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ**

Τα μέλη της Ειδικής Επιτροπής συνομίλησαν στα γραφεία της διοίκησης με τον αναπληρωτή διοικητή κ. Ι. Παύλου, ο οποίος και τα ενημέρωσε για τις συνθήκες εφημερίας του Νοσοκομείου. Η τριμελής επιτροπή προστασίας δικαιωμάτων του πολίτη αποτελείται από τους κ.κ. Α. Γαλανόπουλο, ιατρό αιματολόγο, Λ. Ευθυμίου, νοσηλεύτρια και Ι. Πιλάτη, διοικητικό. Κατά το έτος 2008 δεν υπήρξαν παράπονα, καταγγελίες, κ.α., προς την τριμελή επιτροπή.

Ακολούθησε επίσκεψη στους χώρους του Ψυχιατρικού Τμήματος, το οποίο βρίσκεται στο πίσω μέρος του οικοπέδου του Νοσοκομείου και στεγάζεται σε κτίριο 700 τ.μ. Το Τμήμα διαθέτει 18 κλίνες (σε τέσσερες μονόκλινους θαλάμους και επτά δίκλινους, όλους με τουαλέτες). Το προσωπικό του αποτελείται από οκτώ ψυχιάτρους και εννέα ιατρούς ειδικευόμενους στην ψυχιατρική, τρεις ψυχολόγους, τρεις κοινωνικούς λειτουργούς και 22 νοσηλεύτες. Το προσωπικό αυτό διεκπεραιώνει τις νοσηλείες, τα Εξωτερικά Ιατρεία (γίνονται καθημερινά – 4000 περίπου επισκέψεις κατά το 2008) και υπηρεσίες διασυνδεδετικής-συμβουλευτικής ψυχιατρικής προς τις Κλινικές του Νοσοκομείου. Το Τμήμα πρόκειται να αποκτήσει μονάδα οξέων περιστατικών με οκτώ κλίνες, μονάδα ημερήσιας περίθαλψης και μετανοσοκομειακό ξενώνα.

Οι εισαγωγές του Τμήματος αυξάνουν σταδιακά, κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας. Έτσι, από 239 που ήταν κατά το έτος 1999, έφτασαν τις 400 κατά το 2008. Από τις 400, οι 148 (37%) ήταν ακούσιες. Ο μέσος χρόνος νοσηλείας κατά το 2008 ήταν 25 ημέρες και ο μέγιστος χρόνος νοσηλείας τρεις μήνες. Την 22-02-2009 το

Τμήμα εφημέρευε, με αποτέλεσμα την επομένη 23-02-2009 να έχει 30 κατειλημμένες κλίνες, από τις οποίες οι 12 επικουρικές (ράντζα) κατεσπαρμένες στους διαδρόμους και στο σαλόνι. Κατά την επίσκεψη της Ειδικής Επιτροπής (24-02-2009) είχαν παραμείνει 26 νοσηλεύόμενοι (οι οκτώ σε επικουρικές κλίνες). Σημειωτέον ότι το Τμήμα εφημερεύει και δέχεται εισαγωγές 6-7 φορές κάθε μήνα, δηλαδή ανά 4-5 ημέρες υπερπληρώνεται και προσπαθεί να αδειάσει τα ράντζα του μέχρι την επόμενη εφημερία.

Στο Τμήμα δεν υπάρχει θάλαμος αυξημένης φροντίδας. Παραμένει ανοιχτό το πρωί και κλειστό τη νύχτα. Οι χώροι είναι καθαροί και ευπρόσωποι. Επισημάναμε κακοσμία, την οποία αποδώσαμε στον συνωστισμό. Υπάρχει αίθουσα εργοθεραπείας, η οποία όμως δεν χρησιμοποιείται.

Οι μηχανικές καθηλώσεις καταγράφονται σε ξεχωριστό τετράδιο (μία την 27/1/09, μία την 17/2, μία την 18/2, μία την 22/2 και μία την 23/2 – πρόκειται για την ίδια ασθενή). Φέρουν τη μονογραφή νοσηλεύτη, ανά ώρα. Δεν καταγράφονται καθηλώσεις βραχύτερες της μίας ώρας. Δεν υπάρχουν κάμερες στο Τμήμα.

Τα μέλη της Ειδικής Επιτροπής συνομίλησαν με τον διευθυντή του Τμήματος κ. Δ. Σακκά και με αρκετά μέλη της θεραπευτικής ομάδας. Ο κ. Σακκάς επέδωσε έγγραφα υπογραφόμενα από τον ίδιο και την αναπλ. διευθύντρια ΕΣΥ, ψυχίατρο του τμήματος κα Μ. Διαλλινά, τα οποία έχουν αποσταλεί στη διοίκηση του Νοσοκομείου και στα οποία επισημαίνεται η έλλειψη συνεργασίας μεταξύ του Τμήματος και του «Τμήματος Ψυχικής Υγείας Εφήβων και Νέων» (υπηρεσίας που ανήκει στο Γ.Ν.Α. «Γ. ΓΕΝΝΗΜΑΤΑΣ» αλλά στεγάζεται εκτός Νοσοκομείου). Τα μέλη της Ειδικής Επιτροπής συνομίλησαν επίσης με αρκετούς από τους νοσηλευόμενους και τους οικείους τους. Όλοι δήλωσαν ικανοποιημένοι από τη συμπεριφορά και τις θεραπευτικές προσπάθειες που καταβάλλει το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό.

### **ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ**

- Το Ψυχιατρικό Τμήμα του Γ.Ν.Α. «Γ. ΓΕΝΝΗΜΑΤΑΣ» δέχεται μεγάλο αριθμό εισαγωγών και καταβάλλει αξιόπαινες προσπάθειες για να ανταποκριθεί στα καθήκοντά του.

Από την έκθεση της Επιτροπής Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης 2006-2008 της Ελληνικής Ψυχιατρικής Εταιρείας προκύπτει ότι πέντε από τα επτά Ψυχιατρικά Τμήματα Γενικών Νοσοκομείων έχουν κάλυψη πάνω από 110% . Την πρώτη θέση κατέχουν το Γ.Ν.Α. «Γ. ΓΕΝΝΗΜΑΤΑΣ» και το Γ.Ν.Α. «ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ» με κάλυψη γύρω στο 140% . Η ανισοκατανομή αυτή έχει προβληματίσει το Εθνικό Κέντρο Επιχειρήσεων Υγείας (τ. ΣΟΤΥ) το οποίο έχει προσφάτως συστήσει συντονιστική επιτροπή (συνεδρίασε για πρώτη φορά την 08-05-2009) με στόχο την αποσυμφόρηση και την καλύτερη διαχείριση των εφημεριών στα Ψυχιατρικά Νοσοκομεία και στα Ψυχιατρικά Τμήματα των Γενικών Νοσοκομείων. Ο πρόεδρος της Ειδικής Επιτροπής επικοινωνήσε με το στέλεχος του ΕΚΕΠΥ κ. Α. Γεωργιάδη και του έθεσε υπόψη τις παρατηρήσεις της Ειδικής Επιτροπής κατά την επίσκεψή της στο Γ.Ν.Α. «Γ. ΓΕΝΝΗΜΑΤΑΣ» , επισημαίνοντας του ότι υπό τις παρούσες συνθήκες λειτουργίας του εκεί Ψυχιατρικού Τμήματος υφίστανται σοβαρά ζητήματα επικινδυνότητας και ποιότητας περίθαλψης των νοσηλευόμενων.

Η Ειδική Επιτροπή υποστηρίζει το αίτημα του διευθυντή του Ψυχιατρικού Τμήματος για περιορισμό του αριθμού των επιτρεπόμενων επικουρικών κλινών (ράντζων) σε έξι, με προοπτική κατάργησής τους. Υποστηρίζει επίσης το αίτημα για καθορισμό συγκεκριμένου επιτρεπόμενου αριθμού ακούσιων εισαγωγών ανάλογα με τον



συνολικό αριθμό κλινών, μέχρι να λειτουργήσει η μονάδα οξέων περιστατικών στο Ψυχιατρικό Τμήμα.

- Υπό τις παρούσες συνθήκες, ο αριθμός των κλινών στα Ψυχιατρικά Τμήματα των Γενικών Νοσοκομείων της Αττικής (140) δεν επαρκεί, με αποτέλεσμα την επιστράτευση ράντζων. Θα πρέπει να λειτουργήσουν άμεσα κλίνες σε Γενικά Νοσοκομεία που ήδη διαθέτουν Ψυχιατρικό Τμήμα (Ασκληπιείο Βούλας, κ.α.). Το ίδιο ισχύει και για κλίνες παιδιών και εφήβων (Σισμανόγλειο, Α. & Π. Κυριακού, Τζάνειο, κ.α.).

Μακροπρόθεσμα, οι ανάγκες για νοσηλεία θα μειωθούν μόνον εφόσον λειτουργήσει δίκτυο τομεοποιημένων υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας ψυχικής υγείας (Κέντρα Ψυχικής Υγείας, Κέντρα Υγείας με ψυχιατρική ομάδα) στο λεκανοπέδιο. Οι υπηρεσίες αυτές είναι σε θέση, εφόσον λειτουργούν με τις αρχές της κοινοτικής ψυχιατρικής, να αποτελέσουν ηθμό στις εισαγωγές.

- Η Ειδική Επιτροπή υποστηρίζει την άμεση οργάνωση **μονάδας οξέων περιστατικών** όχι μόνο στο Ψυχιατρικό Τμήμα του Γ.Ν. Α. «ΓΕΝΝΗΜΑΤΑΣ», αλλά και σε όλα τα Ψυχιατρικά Τμήματα Γενικών Νοσοκομείων. Με τον τρόπο αυτό θα παρέχεται ασφαλής νοσηλεία σε περιστατικά που το έχουν ανάγκη (π.χ. διεγερτικοί ή αυτοκτονικοί ασθενείς) αλλά και αξιοπρεπέστερη νοσηλεία στους υπόλοιπους νοσηλευόμενους. Υποστηρίζει επίσης τη λειτουργία **μονάδας ημερήσιας νοσηλείας** (Νοσοκομείο Ημέρας) σε όσο το δυνατόν περισσότερα Ψυχιατρικά Τμήματα Γενικών Νοσοκομείων, γιατί έτσι θα καταστεί εφικτή η βράχυνση ή και η αποτροπή νοσηλείας.

- Το ΕΚΕΠΥ θα πρέπει να λάβει υπόψη ότι τα Ψυχιατρικά Τμήματα εφημερεύουν σε διαφορετικές ημερομηνίες από τις άλλες Κλινικές των Γενικών Νοσοκομείων, με αποτέλεσμα την αδυναμία εξυπηρέτησης ασθενών με πολλαπλά προβλήματα υγείας (βλ. και έκθεση της Επιτροπής Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης 2006-2008 της Ε.Ψ.Ε.).

- Καλείται το ιατρικό και επιστημονικό προσωπικό του Τμήματος Ψυχικής Υγείας Εφήβων και Νέων του Γ.Ν.Α. «Γ. ΓΕΝΝΗΜΑΤΑΣ» να έλθει σε συνεννόηση με τη διεύθυνση του Ψυχιατρικού Τμήματος του ίδιου Νοσοκομείου και να το επικουρήσει, τόσο στο επίπεδο της διασυνδεδετικής – συμβουλευτικής ψυχιατρικής όσο και στο επίπεδο των εφημεριών, για εφήβους που νοσηλεύονται στο Νοσοκομείο.

- Τέλος, θα πρέπει να προσληφθεί εργοθεραπευτής στο Ψυχιατρικό Τμήμα, ώστε να λειτουργήσει η αίθουσα εργοθεραπείας και να κινητοποιηθούν οι νοσηλευόμενοι.

## **Τα Μέλη**

**Δημήτριος Γεωργιάδης**

**Ιουλία Επίογλου**

**Χριστούλα Αθανασοπούλου**

**Κωνσταντίνος Κατάκης**

**Αικατερίνη Μαρκετάκη**

**Αθανασία Ζέρβα**

## **Ο Πρόεδρος**

**Βλάσης Τομαράς**



Αθήνα, 06 / 07 / 2009



**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ  
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

**ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΛΕΓΧΟΥ  
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ  
ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΨΥΧΙΚΕΣ  
ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ**

**ΘΕΜΑ: «ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΚΛΙΜΑΚΙΟΥ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΟΙΚΟΤΡΟΦΕΙΟ  
“ΕΥΡΥΚΛΕΙΑ” ΤΗΣ <<ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΨΥΧΙΚΗΣ  
ΥΓΕΙΑΣ>> ΣΤΗΝ ΑΜΦΙΣΣΑ ΦΩΚΙΔΑΣ»**

Η επίσκεψη πραγματοποιήθηκε την 18-03-2009 από τους κ.κ. Χ. Αθανασοπούλου, Ι. Επιόγλου και Κ. Κατάκη. Προηγήθηκε ενημέρωση της Εταιρείας με τηλεομοιοτυπία. Λόγος της επίσκεψης ήταν το έγγραφο αίτημα της Γενικής Γραμματέως Πρόνοιας και της Γενικής Δ/σης Υγείας προς την Ειδική Επιτροπή και το οποίο είχε σχέση με δικαστική, εν εξελίξει, έρευνα που αφορά καταγγελία εργαζόμενης στο οικοτροφείο το έτος 2006.

### **ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ**

Το οικοτροφείο λειτουργεί από τον Δεκέμβριο του 2002 και αποτελεί μέρος ενός δικτύου υπηρεσιών που έχει αναπτύξει η Εταιρεία Κοινωνικής Ψυχιατρικής και Ψυχικής Υγείας στο νομό Φωκίδος και το οποίο περιλαμβάνει επίσης έξι προστατευμένα διαμερίσματα, κινητή μονάδα ψυχικής υγείας και κοινωνικό συνεταιρισμό περιορισμένης ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε.).

Το κλιμάκιο της Ειδικής Επιτροπής ενημερώθηκε από τους κ.κ. Μ. Λαζαρίδου, ψυχίατρο - επιστημονική υπεύθυνη του όλου δικτύου, Χ. Ζαχαροπούλου, ψυχίατρο - επιστημονική υπεύθυνη του οικοτροφείου, Α. Καράμπελα, διοικητική υπεύθυνη και Α. Μπαφατάκη, οικονομικό υπεύθυνο του όλου δικτύου.

Οι ένοικοι είναι 14. Ο 15<sup>ος</sup> έχει μεταστεγαστεί σε προστατευμένο διαμέρισμα της ίδιας εταιρείας. Κατά πλειοψηφία είναι άνδρες (12 Α, 3 Θ), οι ηλικίες τους κυμαίνονται από 34 έως 76 και οι ψυχιατρικές διαγνώσεις τους εκτείνονται στο φάσμα ψύχωση – επιπωματική ψύχωση – νοητική υστέρηση. Οι 13 προέρχονται από το Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής και οι υπόλοιποι δύο από το Ψ.Ν.Α. «Δρομοκαΐτειο» (οι τελευταίοι είχαν προηγουμένως εγκατασταθεί σε οικοτροφείο της ίδιας Εταιρείας στη Ναύπακτο, το οποίο όμως έκλεισε).

Το προσωπικό του οικοτροφείου αποτελείται από δύο εξωτερικούς συνεργάτες (ο επιστημονικός υπεύθυνος και ένας ακόμη ψυχίατρος) και από 14 άτομα πλήρους απασχόλησης: Μία ψυχολόγος, μία κοινωνική λειτουργός, μία λογοθεραπεύτρια, έξι νοσηλεύτες, τέσσερις γενικών καθηκόντων και ένας λογιστής. Κατά την επίσκεψη της Ειδικής Επιτροπής τρία μέλη του προσωπικού βρίσκονταν σε παρατεταμένη άδεια.

Το οικοτροφείο ξεκίνησε τη λειτουργία του με την προβλεπόμενη πλήρη σύνθεση. Σήμερα υστερεί κατά 10 άτομα της σύνθεσης αυτής ως αποτέλεσμα αποχωρήσεων εργαζομένων σε περιόδους καθυστέρησης της χρηματοδότησης. Ωστόσο, οι υπεύθυνοι του οικοτροφείου υποστηρίζουν ότι το σημερινό προσωπικό περίπου επαρκεί, δεδομένου ότι η λειτουργικότητα των ενοίκων έχει βελτιωθεί και, ως εκ τούτου, οι ανάγκες φροντίδας τους έχουν μειωθεί.

Το οικοτροφείο διαθέτει τους εξής χώρους:

- γραφεία, χώρο εργοθεραπείας, κ.α. σε νεόδμητο κτίριο (Εθν. Αντιστάσεως 13)
- τρεις στεγαστικούς χώρους που απέχουν ολίγα οικοδομικά τετράγωνα από το προηγούμενο, (Χ. Μαχαίρα και Ε. Ζαχαρίου).

Πρόκειται για:

**α)** ισόγειο παλαιάς οικοδομής με τρεις δίκλινους κοιτώνες και βοηθητικούς χώρους.

**β)** πρώτο όροφο της ίδιας οικοδομής, με άλλη είσοδο, με τρεις δίκλινους κοιτώνες και βοηθητικούς χώρους και

**γ)** ισόγειο διαμέρισμα της διπλανής, παλαιάς και αυτής, οικοδομής, με ένα δίκλινο και ένα μονόκλινο κοιτώνα και βοηθητικούς χώρους.

Ο νοσηλευτής (ή οι νοσηλεύτες) της νυκτερινής βάρδιας επιβλέπει και τα τρία κομμάτια του οικοτροφείου, εγκατεστημένος στον ισόγειο χώρο **(α)**. Στο κλιμάκιο της Ειδικής Επιτροπής δόθηκαν οι καταστάσεις της τρέχουσας εβδομάδας προς την Επιθεώρηση Εργασίας, στις οποίες καταγράφεται ανελλιπώς το όνομα νοσηλευτή υπεύθυνου της νυκτερινής βάρδιας. Οι υπεύθυνοι του οικοτροφείου τόνισαν ότι εκτός του νυκτερινού νοσηλευτή ορίζεται καθημερινά και ένας ακόμη νοσηλευτής «ετοιμότητας» για τη νυκτερινή βάρδια. Και οι τρεις στεγαστικοί χώροι είναι επαρκώς εξοπλισμένοι και καθαροί. Υπάρχει σύστημα πυρόσβεσης αλλά όχι και πυρανίχνευσης. Στην Ειδική Επιτροπή δηλώθηκε ότι δεν υπάρχουν ιμάντες και ποτέ δεν έχουν υπάρξει καθηλώσεις ενοίκων – ασθενών. Τηρούνται βιβλία λογοδοσίας, φαρμάκων και συναντήσεων προσωπικού. Το ημερολόγιο ενοίκου και κατάρτισης ατομικού θεραπευτικού πλάνου δεν ενημερώνεται. Οι σχετικές πληροφορίες καταγράφονται στο βιβλίο συναντήσεων προσωπικού.

Υπάρχει ημερήσιο πρόγραμμα δραστηριοτήτων των ενοίκων. Όλοι τους βγαίνουν στην κοινότητα, η οποία σημειωτέον τους βλέπει ευμενώς (χαρακτηριστικό παράδειγμα η συγκέντρωση μεγάλου αριθμού υπογραφών συμπαράστασης από κατοίκους της Άμφισσας στην πρόσφατη καθυστέρηση χρηματοδότησης). Οκτώ από αυτούς συμμετέχουν σε αγροτικές ασχολίες, σε αγροτεμάχιο της Εταιρείας.

Οι ένοικοι, ερωτώμενοι από τα μέλη της Ειδικής Επιτροπής, δήλωσαν ικανοποιημένοι από τις παρεχόμενες σε αυτούς υπηρεσίες.

Κανείς από τους ενοίκους δεν τελεί υπό δικαστική συμπάρσταση. Στην πλειοψηφία τους είναι ασφαλισμένοι ταμείων (4 του ΙΚΑ, 3 του ΟΓΑ και ένας του ΤΥΔΚΥ). Ως προς τη διαχείριση των προσόδων τους (συντάξεις) στην Ειδική Επιτροπή δόθηκαν οι εξής πληροφορίες: Η σύνταξη τριών ενοίκων εισπράττεται από τους συγγενείς τους οι οποίοι τους αποδίδουν ένα μέρος αυτής. Σε μία, μάλιστα, περίπτωση προκειμένου να προστατευτούν τα οικονομικά του ενοίκου, το οικοτροφείο τον βοήθησε στην έκδοση νέας αστυνομικής ταυτότητας, ώστε να εισπράττει ο ίδιος τη σύνταξή του. Οι συντάξεις των υπολοίπων κατατίθενται σε ατομικό τους λογαριασμό τράπεζας. Μέρος αυτών εισρέει σε ταμείο του οικοτροφείου και διατίθεται για μικροέξοδα των ενοίκων. Τηρείται

βιβλίο με τα παραστατικά των δαπανών. Υπόλογο είναι το προσωπικό της βάρδιας σε συνεργασία με το λογιστήριο.

Καθόλο το διάστημα της λειτουργίας του οικοτροφείου η κίνηση των ενοίκων έχει ως εξής: Δύο έχουν αποβιώσει, ένας επέστρεψε στο Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής και ένας, ως λειτουργικότερος, προωθήθηκε σε προστατευμένο διαμέρισμα. Ο τελευταίος επανήλθε στο οικοτροφείο μετά από αξίωση του ΙΚΑ (το οποίο έχει συνάψει σύμβαση με το οικοτροφείο). Το προσωπικό του οικοτροφείου προετοιμάζει τη μετακίνηση του ενοίκου αυτού στην Αθήνα για να συγκατοικήσει με την μητέρα του.

## **ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ**

- Η χωροταξική ανάπτυξη του οικοτροφείου σε ανεξάρτητους χώρους ταιριάζει στα χαρακτηριστικά τριών προστατευμένων διαμερισμάτων. Προφανώς η συγκεκριμένη επιλογή των υπευθύνων του οικοτροφείου έχει στηριχθεί στην εκτίμησή τους ότι οι ένοικοι δεν έχουν σοβαρές φυλακτικές ανάγκες. Μολονότι αυτό συνιστά αξιόπαινη αντι-ιδρυματική στάση και πρακτική, εφόσον οι υπεύθυνοι του οικοτροφείου επιθυμούν τη συνέχιση της λειτουργίας του ως οικοτροφείου, καλό θα είναι να αναζητήσουν άλλο, κατάλληλο και ενιαίο, χώρο στην ίδια περιοχή. Άλλως, συνιστάται να καλύπτεται η νυκτερινή βάρδια από δύο μέλη του προσωπικού (το πρώτο για το ένα από τα εξάκλινα διαμερίσματα και το δεύτερο για τα υπόλοιπα δύο διαμερίσματα).
- Το ατομικό θεραπευτικό πλάνο θα πρέπει να ενημερώνεται τακτικά και ξεχωριστά για τον κάθε ένοικο.

## **ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ**

- Στο ζήτημα της διαχείρισης των προσωπικών εσόδων των ενοίκων - ασθενών (συντάξεις, επιδόματα, τυχόν πρόσοδοι από περιουσιακά στοιχεία κ.α.) υφίσταται νομικό κενό. Η Ειδική Επιτροπή έχει διαπιστώσει ότι οι στεγαστικές δομές χειρίζονται το ζήτημα με διαφορετικούς τρόπους. Θα πρέπει να υπάρξει νομοθετική ρύθμιση η οποία θα προβλέπει την επανεξέταση όλων των πληρεξουσίων τα οποία χρησιμοποιούν συγγενείς ενοίκων – ασθενών , τον τρόπο διάθεσης των εσόδων των ενοίκων σύμφωνα με την επιθυμία και το συμφέρον τους, κ.α. .
  - Το μειωμένο, αριθμητικά, προσωπικό υπό ορισμένες προϋποθέσεις δεν αποτελεί μειονέκτημα, αλλά αντίθετα πλεονέκτημα, για τη λειτουργία ενός οικοτροφείου. Εάν δηλαδή η λειτουργικότητα των ενοίκων έχει βελτιωθεί, είναι αυτονόητο ότι αυτοί χρειάζονται λιγότερη φροντίδα και ότι οι λιγότεροι φροντιστές καθιστούν τη στεγαστική δομή αντι-ιδρυματική και οικονομικότερη.
- Κατά την Ειδική Επιτροπή ύψιστη προτεραιότητα έχει το δικαίωμα των ασθενών στην κοινωνική τους επανένταξη. Αυτό, στην περίπτωση των στεγαστικών δομών, δεν συζητείται, όσο αυτές λειτουργούν ως απολιθωμένα μικρά «ιδρύματα». Υπό τις παρούσες συνθήκες, σε όλη τη χώρα, οι ένοικοι λιμνάζουν, το προσωπικό οδηγείται σε επαγγελματική εξουθένωση και κακές ασυλιακές πρακτικές του πρόσφατου παρελθόντος, κινδυνεύουν να μεταφερθούν στα νέα μικρά «ιδρύματα». Σήμερα είναι απόλυτα αναγκαίο να προταχθεί στην αξιολόγηση των στεγαστικών δομών το κριτήριο της εξελιξιμότητας των ενοίκων – ασθενών. Οι δομές θα πρέπει να αξιολογούν και να προετοιμάζουν μεθοδικά τον κάθε ένοικό τους για τη μετάβαση του σε πιο αυτόνομες μορφές στέγασης και διαβίωσης, κατά μήκος του συνεχούς: Οικοτροφείο > ξενώνας > προστατευμένο διαμέρισμα > φιλοξενούσα (ανάδοχη) οικογένεια > φυσική οικογένεια ή αυτόνομη διαβίωση στην κοινότητα. Για να ξεπεραστούν διοικητικά ή άλλα εμπόδια η Ειδική Επιτροπή προτείνει:

- Οι υπεύθυνοι των στεγαστικών δομών να υποβάλλουν τεκμηριωμένο φάκελο των ενοίκων που είναι έτοιμοι να διακινηθούν προς την Τομεακή Επιτροπή Ψυχικής Υγείας (ΤΕΨΥ) της περιοχής τους.
- Οι υπεύθυνοι των Κλινικών Ψυχιατρικών Νοσοκομείων, Ψυχιατρικών Τμημάτων Γενικών Νοσοκομείων και Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας στην κοινότητα να υποβάλλουν επίσης προς την οικεία ΤΕΨΥ τεκμηριωμένο φάκελο ασθενών τους προκειμένου αυτοί να τοποθετηθούν σε κενές στεγαστικές θέσεις.
- Οι ΤΕΨΥ να συνεδριάζουν κατά προτεραιότητα για τα αιτήματα αυτά με την παρουσία του επιστημονικού υπεύθυνου (ή εκπροσώπου του) του φορέα που υποβάλει το αίτημα. Θα πρέπει να προβλέπεται συνεργασία όμορων ΤΕΨΥ κατά περίπτωση.
- Οι σχετικές αποφάσεις των ΤΕΨΥ θα πρέπει να αποτελούν δεσμευτικές γνωμοδοτήσεις για τη Δ/ση Ψυχικής Υγείας του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και να υλοποιούνται άμεσα.
- Οι στεγαστικές δομές οι οποίες διακινούν εξελικτικά τους ενοίκους τους θα πρέπει να τυγχάνουν επιβράβευσης.

### **Τα Μέλη**

- 1. Δημήτριος Γεωργιάδης**
- 2. Κων/νος Κατάκης**
- 3. Ιουλία επιόγλου**
- 4. Χριστούλα Αθανασοπούλου**
- 5. Αικατερίνη Μαρκετάκη**
- 6. Αθανασία Ζέρβα**

**Ο Πρόεδρος**

**Βλάσης Τομαράς**

Αθήνα, 28 / 07 /2009



**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ  
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

**ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΛΕΓΧΟΥ  
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ  
ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΨΥΧΙΚΕΣ  
ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ**

**ΘΕΜΑ: «ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΚΛΙΜΑΚΙΟΥ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΟΙΚΟΤΡΟΦΕΙΟ  
“ΑΛΘΑΙΑ” της Α.μ.Κ.Ε. “ΑΛΘΑΙΑ” ΣΤΟΝ ΤΑΥΡΟ»**

Η επίσκεψη πραγματοποιήθηκε την 14-04-2009 από τους κ.κ. Δ. Γεωργιάδη, Α. Ζέρβα και Ε. Επιόγλου. Για την επίσκεψη είχε ενημερωθεί εγγράφως το οικοτροφείο. Η επίσκεψη πραγματοποιήθηκε κατόπιν αιτήματος της Γενικής Γραμματέως Πρόνοιας του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Είχε προηγηθεί ανώνυμη καταγγελία εργαζομένων στο οικοτροφείο, η οποία ήλθε στο φως της δημοσιότητας, και η οποία ανέφερε σοβαρή δυσλειτουργία του οικοτροφείου, συνδεδεμένη με επίσχεση εργασίας και παραίτηση εργαζομένων. Για το λόγο αυτό υπάλληλοι του Υ.Υ.Κ.Α. επισκέφθηκαν το οικοτροφείο και στο ενημερωτικό τους σημείωμα (10-03-2009) ανέφεραν, μεταξύ άλλων, ότι οι εργαζόμενοι έχουν πληρωθεί μέχρι και τον Ιούλιο 2008, ότι τέσσερις από αυτούς βρίσκονταν σε επίσχεση εργασίας, και ότι το οικοτροφείο λειτουργούσε εύρυθμα. Τέλος θεώρησαν «ότι η καταγγελία στερείται βασιμότητας».

### ***ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ***

Το οικοτροφείο λειτουργεί από τον Αύγουστο του 2006 (Παναγίτσας Πλατάνας 6-8, Ταύρος). Τα μέλη της Ειδικής Επιτροπής ενημερώθηκαν από την κα Μ. Βαθιώτου, διοικητική υπεύθυνη, Ε. Βέκου και Γ. Κωνσταντίνου, ψυχολόγους και Ι. Αναστασιάδη, κοινωνικό λειτουργό.

Οι ένοικοι είναι 15 (8Α, 7Θ), ηλικίας 35-75, με τη διάγνωση της ψύχωσης ή της επιπωματικής ψύχωσης. Προέρχονται όλοι από το Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής. Δύο από αυτούς βρίσκονται σε αναπηρικό αμαξίδιο.

Το προσωπικό αποτελείται από έναν ψυχίατρο, ένα παθολόγο και δύο ψυχολόγους μερικής απασχόλησης, καθώς και από ένα κοινωνικό λειτουργό, μία εργοθεραπεύτρια, τη διοικητική υπεύθυνη, έξι νοσηλευτές, εννέα γενικών καθηκόντων και τρία μέλη βοηθητικού προσωπικού. Οι εργαζόμενοι στο οικοτροφείο δήλωσαν στο κλιμάκιο της Ειδικής Επιτροπής ότι η μισθοδοσία τους έχει πρόσφατα αποκατασταθεί, αλλά και ότι οι περισσότεροι έχουν και δεύτερη απασχόληση, προφανώς υπό το κράτος αβεβαιότητας. Το οικοτροφείο διαθέτει τους εξής χώρους:

- Ισόγειο, με μεγάλο σαλόνι στο οποίο περνούν αρκετές ώρες οι ένοικοι – ασθενείς, τραπεζαρία, γραφεία προσωπικού και βοηθητικούς χώρους. Υπάρχει δωμάτιο «εφημερίας» καθώς και ένα δωμάτιο με κρεβάτι. Στο τελευταίο υπάρχουν διαθέσιμοι ιμάντες, οι οποίοι όμως, όπως δήλωσε το προσωπικό, δεν χρειάστηκε ποτέ να χρησιμοποιηθούν.
- 1<sup>ο</sup> όροφο με αίθουσα συγκεντρώσεων και τέσσερα δίκλινα δωμάτια για τους άνδρες ενοίκους, με δύο μπάνια.
- 2<sup>ο</sup> όροφο με ένα μονόκλινο και τρία δίκλινα δωμάτια για τις γυναίκες ενοίκους, με τέσσερα μπάνια.

Το κτίριο είναι σε καλή κατάσταση και όλοι οι χώροι ευπρεπείς και καθαροί.

Το προσωπικό ανέφερε ότι στον πρόσθιο ελεύθερο χώρο του κτιρίου θα διαμορφωθεί κήπος με τη συνδρομή του δήμου Ταύρου.

Υπάρχουν και ενημερώνονται τα προβλεπόμενα βιβλία για τους ενοίκους – ασθενείς (ιατρικοί φάκελοι, βιβλίο φαρμάκων, κ.α.). Ωστόσο στο έντυπο κατάρτισης ατομικού θεραπευτικού πλάνου δεν υπάρχει για κανένα ένοικο πρόβλεψη στεγαστικής και κοινωνικής μετεξέλιξής του.

Έξι από τους ενοίκους πηγαίνουν στα Κέντρα Ημέρας «ΙΑΣΙΣ» και «ΗΛΙΟΤΡΟΠΙΟ». Αρκετοί κάνουν τοπικό περίπατο και συμμετέχουν στις ημερήσιες εκδρομές του τοπικού ΚΑΠΗ καθώς και στα θαλάσσια καλοκαιρινά μπάνια του δήμου Ταύρου. Το οικοτροφείο δέχεται προσφορές γαλακτοκομικών προϊόντων από τη γειτονική βιομηχανία «ΔΕΛΤΑ». Οι περισσότεροι ένοικοι συνταξιοδοτούνται (δύο από το Δημόσιο ,τρεις από το ΙΚΑ, ένας από το ΤΑΠ-ΟΤΕ, ένας από το Ταμείο Νομικών, δύο από τον ΟΓΑ) ενώ τρεις από αυτούς τελούν υπό δικαστική συμπαράσταση. Οι συμπαραστάτες αποδίδουν μέρος της σύνταξης στους ενοίκους. Οι συντάξεις που εισρέουν στο οικοτροφείο φυλάσσονται σε ξεχωριστούς φακέλους για τον κάθε συνταξιοδοτούμενο και δύο φορές την εβδομάδα τους αποδίδεται ποσό για την κάλυψη μικροεξόδων τους. Τηρείται σχετικό βιβλίο.



## **ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ – ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ**

- Οι διακοπές στη χρηματοδότηση των στεγαστικών δομών έχουν δυσάρεστες επιπτώσεις στη λειτουργία τους. Θα πρέπει να μεθοδευτεί μόνιμη διευθέτηση αυτού του ζητήματος.

- Στο ζήτημα της διαχείρισης των προσωπικών εσόδων των ενοίκων - ασθενών (συντάξεις, επιδόματα, τυχόν πρόσοδοι από περιουσιακά στοιχεία κ.α.) υφίσταται νομικό κενό. Η Ειδική Επιτροπή έχει διαπιστώσει ότι οι στεγαστικές δομές χειρίζονται το ζήτημα με διαφορετικούς τρόπους. Θα πρέπει να υπάρξει νομοθετική ρύθμιση η οποία θα προβλέπει την επανεξέταση όλων των πληρεξουσίων τα οποία χρησιμοποιούν συγγενείς ενοίκων – ασθενών , τον τρόπο διάθεσης των εσόδων των ενοίκων σύμφωνα με την επιθυμία και το συμφέρον τους, κ.α.

Ειδικότερα, για το οικοτροφείο «ΑΛΘΑΙΑ» καλό θα είναι οι πρόσοδοι των ενοίκων να κατατίθενται σε ατομικούς τραπεζικούς λογαριασμούς και όχι να φυλάσσονται στο οικοτροφείο.

- Το οικοτροφείο θα πρέπει άμεσα να αξιολογήσει τη λειτουργικότητα του κάθε ενοίκου, το τυχόν υποστηρικτικό του σύστημα, κ.α. και να καταστρώσει πλάνο εξέλιξής του. Όποιοι από τους οικοτρόφους είναι έτοιμοι για μετάβαση σε πιο αυτόνομες μορφές στέγασης και διαβίωσης θα πρέπει να γνωστοποιούνται , με τεκμηριωμένο έγγραφο του οικοτροφείου, στη Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας του Υπουργείου Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Στο άμεσο μέλλον κεντρικό ρόλο στη διακίνηση των ενοίκων – ασθενών θα πρέπει να αναλάβουν οι Τομεακές Επιτροπές Ψυχικής Υγείας.

**Για την Ειδική Επιτροπή  
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ**

**ΒΛΑΣΗΣ ΤΟΜΑΡΑΣ**

Αθήνα, 29 / 09 /2009



**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ  
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

**ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΛΕΓΧΟΥ  
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ  
ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΨΥΧΙΚΕΣ  
ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ**

**ΘΕΜΑ: «ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΚΛΙΜΑΚΙΟΥ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΟΙΚΟΤΡΟΦΕΙΟ “ΗΩ”  
ΤΗΣ <<ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ – ΚΙΝΗΤΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ & ΜΕΡΙΜΝΑΣ  
ΥΓΕΙΑΣ (ΕΨΑΜΥ) >> ΣΤΟΝ ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟ ΑΤΤΙΚΗΣ – (ΣΑΧΤΟΥΡΗ 27<sup>Α</sup>)»**

Η επίσκεψη πραγματοποιήθηκε την 08-09-2009 από τους κ.κ. Β. Τομαρά, Χ. Αθανασοπούλου και Ι. Επιόγλου αφού προηγουμένως ειδοποιήθηκαν οι υπεύθυνοι του οικοτροφείου. Την επίσκεψη προκάλεσε έγγραφο αίτημα του Δικτύου Φορέων Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης και Ψυχικής Υγείας «ΑΡΓΩΣ» προς την Ειδική Επιτροπή για διερεύνηση καταγγελιών που αφορούσαν το οικοτροφείο και την πιθανή καταπάτηση των δικαιωμάτων των ενοίκων του.

Είχαν προηγηθεί (α) δημοσίευμα στην εφημερίδα «Ελευθεροτυπία» με θέμα καθηλώσεις στο οικοτροφείο και (β) παρόμοιο κείμενο με φωτογραφίες σε ιστοσελίδα του διαδικτύου. Το διοικητικό Συμβούλιο της ΕΨΑΜΥ, ανταποκρινόμενο στις καταγγελίες, συγκρότησε τριμελή επιτροπή που διενήργησε διοικητική εξέταση του προσωπικού του οικοτροφείου (14-07-2009). Αντίγραφο πρακτικού της εξέτασης αυτής επιδόθηκε στο κλιμάκιο της Ειδικής Επιτροπής.

### **ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ**

Το οικοτροφείο λειτουργεί από τον Ιανουάριο του 2004 σε νεόδμητο κτίριο. Το κλιμάκιο της Ειδικής Επιτροπής ενημέρωσαν ο κ. Χ. Πανέτας, επιστημονικός υπεύθυνος (ψυχίατρος του Ψ.Ν.Α.) η κα Ι. Τερμερτζιόγλη συντονίστρια νοσηλεύτρια, η κα Α. Φλωρά ψυχολόγος και η κα Ε. Λαζαρίδου νοσηλεύτρια.

Οι ένοικοι είναι 13 (από τους αρχικά 15, τρεις αποβίωσαν και τα κενά συμπληρώθηκαν με έναν μόνο, προερχόμενο από το Ψ.Ν.Α.). Από αυτούς οκτώ είναι άνδρες και πέντε γυναίκες. Οι ηλικίες κυμαίνονται από 20 έως 55, και σχεδόν όλοι έχουν την διάγνωση του οργανικού ψυχοσυνδρόμου.

Στο οικοτροφείο εργάζονται: Μία ψυχίατρος, μία κοινωνική λειτουργός, 10 νοσηλεύτριες (ΤΕ και ΔΕ), επτά γενικών καθηκόντων και τρεις βοηθοί. Μερικοί άλλοι εργαζόμενοι αποχώρησαν στην περίοδο των έντονων προβλημάτων χρηματοδότησης. Το προσωπικό είναι εξολοκλήρου γυναικείο, με το σκεπτικό της παροχής «μητρικής» φροντίδας στους ενοίκους. Από διμήνου το οικοτροφείο υποστηρίζεται από ψυχίατρο (δύο επισκέψεις ανά εβδομάδα). Διοικητικός υπάλληλος υποστηρίζει το οικοτροφείο από την έδρα της ΕΨΑΜΥ. Στη νυκτερινή βάρδια μας δηλώθηκε ότι είναι παρόντα τρία μέλη του προσωπικού.

Στον 1<sup>ο</sup> όροφο του κτιρίου, ο οποίος διαθέτει ένα μονόκλινο, τρία δίκλινα δωμάτια, σαλόνι και ένα λουτρό διαμένουν πέντε ένοικοι, άνδρες, με βαριές σωματικές αναπηρίες και σοβαρή ψυχιατρική συμπτωματολογία. Κανένας τους δεν αυτοεξυπηρετείται. Στον 2<sup>ο</sup> όροφο, ο οποίος διαθέτει δύο μονόκλινα και δύο τρίκλινα δωμάτια, σαλόνι και δύο λουτρά, διαμένουν οι υπόλοιποι οκτώ ένοικοι. Οι τελευταίοι έχουν ασύγκριτα καλύτερη λειτουργικότητα. Στον 3<sup>ο</sup> όροφο στεγάζονται γραφεία και τραπεζαρία. Υπάρχει κήπος, προσβάσιμος στους ενοίκους κατά τις πρωινές ώρες. Το κτίριο διαθέτει εξωτερικό ανελκυστήρα, σύστημα πυρόσβεσης και πυρασφάλειας. Ωστόσο, δεν διαθέτει λουτρά για ΑΜΕΑ, κάτι που όπως μας εξηγήθηκε, οφείλεται στην άρνηση της ιδιοκτήτριας. Όλοι οι χώροι καθώς και οι ένοικοι είναι φροντισμένοι και καθαροί. Κανένα από τα μπαλκόνια δεν έχει προστατευτικό κιγκλίδωμα.

Το κλιμάκιο της ειδικής Επιτροπής επιθεώρησε τους ατομικούς φακέλους των ενοίκων και διαπίστωσε ότι ενημερώνονται οι κάρτες φαρμάκων, και τα βιβλία ιατρικών εντολών, πρακτικών θεραπευτικής ομάδας, κατάρτισης ατομικού θεραπευτικού πλάνου, ημερολογίου, κ.α. Δεν υπάρχει τετράδιο καθήλωσης. Οι καθηλώσεις γίνονται επί κλίνης, με υφασμάτινους ιμάντες. Στο βιβλίο ιατρικών εντολών φαίνεται ότι η τελευταία καθήλωση έλαβε χώρα την 14-08-2009 και ότι ήταν νυκτερινή και ολιγώρη. Η αμέσως προηγούμενη φαίνεται ότι έλαβε χώρα την 06-07-2009. Κατά την άποψη των μελών του προσωπικού οι πρόσφατα δημοσιευμένες φωτογραφίες δύο καθηλωμένων ενοίκων ήταν σκηνοθετημένες. Στο οικοτροφείο δεν υπάρχουν κάμερες.

Τηρείται καθημερινό πρόγραμμα με έμφαση στην εκπαίδευση αυτοφροντίδας, οικιακών δραστηριοτήτων (π.χ. συμμετοχής στο μαγείρεμα) και άλλων εξωτερικών (π.χ. συμμετοχής στην αγορά εφοδίων και τροφίμων). Ως πρόσωπα αναφοράς για τον κάθε

ένοικο έχουν οριστεί δύο μέλη του προσωπικού. Υπάρχει «κατάσταση υπευθυνότητας» όλων των εργαζομένων στο οικοτροφείο.

Δέκα από τους ενοίκους τελούν υπό δικαστική συμπαράσταση. Όλοι οι ένοικοι λαμβάνουν επίδομα ή σύνταξη (4 από ΟΓΑ, 3 από Δημόσιο, 2 από ΙΚΑ, 1 από ΤΣΑΥ και 3 από Πρόνοια). Οι περισσότεροι συμπαραστάτες ή οικείοι κατακρατούν μέρος ή όλη τη σύνταξη / επίδομα. Τα εισερχόμενα στο οικοτροφείο ποσά από τις προσόδους των ενοίκων κατευθύνονται σε ιδιαίτερο ταμείο. Διατίθενται για ανάγκες των δικαιούχων ενοίκων μερίμνη τριμελούς επιτροπής από το προσωπικό του οικοτροφείου, η σύνθεση της οποίας αλλάζει ανά τρίμηνο. Τα παραστατικά των εξόδων αποστέλλονται στον λογιστή της ΕΨΑΜΥ.

Η στάση των οικογενειών των οικότροφων προς αυτούς και προς το οικοτροφείο ποικίλει. Υπάρχουν οικογένειες που δεν έχουν καμία επαφή, αλλά και άλλες που επισκέπτονται τακτικά τον ένοικο - μέλος τους. Οι περισσότερες έχουν στοιχειώδη επαφή και συνεργασία.

Η συνεργασία του οικοτροφείου με την κοινότητα έχει συναντήσει δυσκολίες. Έχουν καταγραφεί περιστατικά αντίδρασης των κατοίκων. Οι γείτονες ενοχλούνται από συμπεριφορές των ενοίκων (κραυγές, ρίψη αντικειμένων από τα παράθυρα ή τα μπαλκόνια του οικοτροφείου, κα.) και, κατά καιρούς, όργανα του οικείου αστυνομικού τμήματος έχουν επισκεφθεί το οικοτροφείο.

### **ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ**

- Δεν νοούνται καθήλωσεις στις στεγαστικές δομές. Εξαιρέσεις μπορεί να υπάρξουν, όπως με τα πέντε βαριά περιστατικά του οικοτροφείου «ΗΩ». Αλλά και στην περίπτωση αυτή ισχύουν απολύτως οι οδηγίες της Ειδικής Επιτροπής για τα «Περιοριστικά μέτρα κατά την ψυχιατρική νοσηλεία». Υπενθυμίζουμε, ιδιαίτερα, ότι:
  - Η καθήλωση έχει ως μοναδικό λόγο την αποφυγή σοβαρής σωματικής βλάβης του ασθενούς, του προσωπικού ή τρίτων.
  - Την απόφαση για καθήλωση λαμβάνει μόνο ο ψυχίατρος και όχι το νοσηλευτικό ή άλλο προσωπικό.
  - Η καθήλωση διαρκεί όσο το δυνατόν λιγότερο και εποπτεύεται:  
Νοσηλεύτης επισκέπτεται ανά 15 λεπτά τον καθηλωμένο και ελέγχει τα ζωτικά σημεία, λήψη υγρών, διούρηση, κ.α. Ο ψυχίατρος επισκέπτεται ανά ώρα τον καθηλωμένο και επανεκτιμά τη σκοπιμότητα παράτασης της καθήλωσης. Στην περίπτωση ενός οικοτροφείου όπως το «ΗΩ», εάν δεν υπάρχει ψυχίατρος, το καθήκον αυτό αναλαμβάνει ο επιστημονικός υπεύθυνος.

- Θα πρέπει να τηρείται τετράδιο περιορισμού και να ενημερώνεται σύμφωνα με τις οδηγίες της Ειδικής Επιτροπής . Σε αυτό θα καταγράφεται το σκεπτικό της καθήλωσης.
- Η Ειδική Επιτροπή υποστηρίζει το αίτημα του επιστημονικού υπεύθυνου του οικοτροφείου για απόκτηση αυτοκινήτου 8-10 θέσεων. Με αυτό θα υπάρχει η δυνατότητα εξόδων - εκδρομών από τις οποίες αναμένεται κινητοποίηση των ενοίκων - ασθενών και μείωση της διεγερτικότητάς τους.
- Στον δεύτερο όροφο του οικοτροφείου υπάρχει μια τουλάχιστον ένοικος με λειτουργικότητα που της επιτρέπει να μεταβεί σε πιο αυτόνομη μορφή στέγασης και διαβίωσης. Ταυτόχρονα υπάρχουν δύο κενές θέσεις που πρέπει να καλυφθούν. Η Ειδική Επιτροπή έχει ζητήσει από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης να προταχθεί στην αξιολόγηση των στεγαστικών δομών το κριτήριο της εξελιξιμότητας των ενοίκων. Οι δομές θα πρέπει να αξιολογούν και να προετοιμάζουν μεθοδικά τον κάθε ένοικό τους για τη μετάβαση του σε πιο αυτόνομες μορφές στέγασης και διαβίωσης, κατά μήκος του συνεχούς: Οικοτροφείο > ξενώνας > προστατευμένο διαμέρισμα> φιλοξενούσα (ανάδοχη) οικογένεια> φυσική οικογένεια ή αυτόνομη διαβίωση στην κοινότητα. Η Ειδική Επιτροπή έχει προτείνει συγκεκριμένα μέτρα για να αρχίσει η διακίνηση των ενοίκων. Μέχρις ότου αυτά οδηγήσουν σε αποφάσεις των αρμοδίων, συνιστά στο οικοτροφείο «ΗΩ» να υποβάλει τεκμηριωμένο φάκελο της ενοίκου, αλλά και των επόμενων ενοίκων που είναι έτοιμοι να διακινηθούν τόσο προς τη Δ/ση Ψυχικής Υγείας του Υ.Υ.Κ.Α. , όσο και προς την οικεία Τομεακή Επιτροπή Ψυχικής Υγείας.
- Στο ζήτημα της διαχείρισης των προσωπικών εσόδων των ενοίκων - ασθενών (συντάξεις, επιδόματα, τυχόν πρόσοδοι από περιουσιακά στοιχεία κ.α.) υφίσταται νομικό κενό. Η Ειδική Επιτροπή έχει διαπιστώσει ότι οι στεγαστικές δομές χειρίζονται το ζήτημα με διαφορετικούς τρόπους. Θα πρέπει να υπάρξει νομοθετική ρύθμιση η οποία θα προβλέπει την επανεξέταση όλων των πληρεξουσίων τα οποία χρησιμοποιούν συγγενείς ενοίκων – ασθενών , τον τρόπο διάθεσης των εσόδων των ενοίκων σύμφωνα με την επιθυμία και το συμφέρον τους, κ.α. .

#### **Τα Μέλη**

- 1. Δημήτριος Γεωργιάδης**
- 2. Κων/νος Κατάκης**
- 3. Ιουλία Επιόγλου**
- 4. Χριστούλα Αθανασοπούλου**
- 5. Αικατερίνη Μαρκετάκη**
- 6. Μαριάννα Κουκάρα**

**Ο Πρόεδρος**

**Βλάσης Τομαράς**

## **ΟΙΚΟΤΡΟΦΕΙΟ «ΡΟΔΙΑ»**

**Η Ειδική Επιτροπή είχε συντάξει έκθεση επίσκεψης στο οικοτροφείο «Ροδιά» του Ψ.Ν.Α. «Δρομοκαΐτειο» που πραγματοποιήθηκε την 17-04-2007. (βλ. πεπραγμένα Ειδικής Επιτροπής 2005-2007) Δύο χρόνια αργότερα, το Σώμα επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας κάλεσε εγγράφως το Ψ.Ν.Α. «Δρομοκαΐτειο» να γνωστοποιήσει τις ενέργειες στις οποίες έχει προβεί σχετικά με τις συστάσεις της ειδικής Επιτροπής. Το έγγραφο που παρατίθεται δείχνει ότι το οικοτροφείο έχει σχεδόν πλήρως ανταποκριθεί στις συστάσεις της Ειδικής Επιτροπής.**





ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ  
ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ  
ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΑΤΤΙΚΗΣ  
"ΔΡΟΜΟΚΑΪΤΕΙΟ" Ν.Π.Δ.Δ.  
ΙΕΡΑ ΟΔΟΣ 343 - 124 61 ΧΑΪΔΑΡΙ  
ΤΗΛ.: 210 5404100

Χαΐδαρι, 23 Σεπτεμβρίου 2009

Προς  
Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών  
Υγείας και Πρόνοιας  
Τομέα Ελέγχου φορέων Πρόνοιας  
Πειραιώς 205  
Τ.Κ. 11853

**ΘΕΜΑ: Ενημέρωση.**  
**ΣΧΕΤ: Το με αρ.πρωτ. οικ. 2674/6-8-2009 έγγραφό σας.**

Σε απάντηση του ανωτέρω σχετικού εγγράφου σας που αφορά τη λειτουργία του Οικοτροφείου «Η Ροδιά» του Νοσοκομείου μας, γνωρίζουμε ότι έχουν γίνει οι παρακάτω ενέργειες, οι οποίες και εγκρίθηκαν από το Δ.Σ. του Νοσοκομείου με την υπ' αριθ. 2060/3-9-2009 (Θέμα 5<sup>ο</sup>) Απόφαση:

- 1) Από μακρόν έχει τοποθετηθεί πινακίδα με τα στοιχεία του Οικοτροφείου σε ευδιάκριτο σημείο αυτού.
  - 2) Η παρουσία του Εργοθεραπευτή γίνεται σύμφωνα με το Πρόγραμμα της αρμόδιας Υπηρεσίας του Νοσοκομείου, δύο φορές την εβδομάδα. Υπάρχει επίσης παρουσία Κοινωνικού Λειτουργού 1-2 φορές την εβδομάδα.
  - 3) Στη δομή βρίσκονται πλήρη αντίγραφα των ιατρικών φακέλων. Οι ιατρικοί φάκελοι ορθώς βρίσκονται πάντοτε εντός του Νοσοκομείου.
  - 4) Οι ένοικοι, οι οποίοι διαμένουν σήμερα στη δομή είναι 13 και ο αριθμός αυτών θα αυξηθεί έως 15 όταν τούτο καταστεί εκ των πραγμάτων επιτρεπτό.
  - 5) Η διαχείριση των προσωπικών εσόδων των ενοίκων καταβάλλεται προσπάθεια να γίνεται από τους ίδιους τους ενοίκους. Σε περίπτωση κατά την οποία αυτό δεν έχει επιτευχθεί ακόμα ή είναι αδύνατον, η διαχείριση γίνεται κατόπιν επικοινωνίας της Θεραπευτικής ομάδας του Οικοτροφείου με τους συγγενείς των ενοίκων, με την Κοινωνική Υπηρεσία του Νοσοκομείου, και με τον Νομικό Σύμβουλο του Νοσοκομείου.
- Είμαστε στη διάθεσή σας για διευκρινήσεις ή συμπληρώσεις επί του θέματος.-

**ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ**

✓ - Υπουργείο Υγείας  
& Κοιν. Αλληλεγγύης  
Ειδική Επιτροπή Ελέγχου  
Προστασίας των Δικαιωμάτων  
των ατόμων με ψυχικές διαταραχές  
Αριστοτέλους 19  
101 87 - ΑΘΗΝΑ



Στη δίνη της διακοπής χρηματοδότησης των στεγαστικών, και όχι  
μόνον, δομών (οικοτροφεία, ξενώνες, προστατευμένα διαμερίσματα),  
η οποία προκάλεσε έντονη δυσλειτουργία τους, η Ειδική Επιτροπή  
θεώρησε ως υποχρέωσή της να επιδώσει στους αρμόδιους κείμενο,  
σύμφωνο με τα καθήκοντά της:

.....  
.....



**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ  
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

**ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ  
ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ  
ΨΥΧΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ**

**Αθήνα, 24 / 02 /2009**

**Αριθμ. Πρωτ. : - 11 -**

**ΠΡΟΣ : 1. Γραφείο Υπουργού Υγείας &  
Κοινωνικής Αλληλεγγύης,  
κ. Δ. Αβραμόπουλο  
2. Γραφείο Υφυπουργού Υγείας,  
κ. Μ. Σαλμά  
3. Γραφείο Γενικής Γραμματέως  
Πρόνοιας, κα Μ. Τροχάνη**

**Θέμα : «Συνέχεια της ψυχιατρικής φροντίδας σε ασθενείς που φιλοξενούνται σε  
Μονάδες Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης»**

Η Ειδική Επιτροπή Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές παρακολουθεί με έντονη ανησυχία τα όσα καταγγέλλονται και συμβαίνουν σχετικά με τη χρηματοδότηση των Μονάδων Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης.

Από το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την ψυχιατρική μεταρρύθμιση (Ν. 2716/1999 «περί ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού των Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας») προκύπτει ότι:

• «Το Κράτος έχει την ευθύνη για την παροχή υπηρεσιών ψυχικής υγείας.....» (παράγρ. 1 άρθρ. 1 Ν. 2716/1999)

- «Οι υπηρεσίες ψυχικής υγείας διαρθρώνονται, οργανώνονται και λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, με βάση τις αρχές.....της αποιδρυματοποίησης, της ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης και κοινωνικής επανένταξης, **της συνέχειας της ψυχιατρικής φροντίδας,.....**» (παράγρ. 2 άρθρ. 2 του Ν. 2716/1999).

Οι προαναφερόμενες βασικές αρχές φαίνεται να μην τηρούνται σήμερα με νομικό αποτέλεσμα της παραβίαση της νομιμότητας και πραγματικό αποτέλεσμα την οπισθοδρόμηση της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης στη χώρα μας.

Συγκεκριμένα, γνωρίζετε ότι οι περισσότερες μονάδες ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης του ιδιωτικού – μη κερδοσκοπικού τομέα (στεγαστικές δομές κυρίως, αλλά και μονάδες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας πρόληψης όπως κινητές μονάδες ψυχικής υγείας και κέντρα ημέρας) αντιμετωπίζουν σημαντικό πρόβλημα χρηματοδότησης με αποτέλεσμα να δυσλειτουργούν, να υπολειτουργούν ή και να έχουν αναστείλει την λειτουργία τους. Τα παραπάνω έχουν δυσμενείς επιπτώσεις στους ασθενείς – χρήστες των υπηρεσιών αυτών: Πλημμελή φροντίδα, παρατεινόμενο stress υπό το καθεστώς αβεβαιότητας και ανασφάλειας με αύξηση του κινδύνου υποτροπών και επανόδου στα ψυχιατρεία.

Η Ειδική Επιτροπή, ήδη από διετίας, στις εκθέσεις της που αφορούσαν επισκέψεις της σε στεγαστικές δομές ( και οι οποίες σας έχουν επιδοθεί) επισημαίνει τις καθυστερήσεις χρηματοδότησης από το Ελληνικό Δημόσιο (μετά το πρώτο 18μηνο), οι οποίες αποσταθεροποιούν τη λειτουργία των δομών. Πρότεινε, μεταξύ άλλων, την επίσπευση της αδειοδότησης και την άμεση μεσολάβηση της πολιτείας ώστε να καταβάλλεται από τους ασφαλιστικούς οργανισμούς των ενοίκων – ασθενών στις δομές το προβλεπόμενο από τη σχετική υπουργική απόφαση « ειδικό ενοποιημένο νοσήλιο».

Η Ειδική Επιτροπή σας καλεί να προβείτε σε σταθερές και αξιόπιστες ρυθμίσεις με στόχο την οικονομική βιωσιμότητα όλων των δομών στις οποίες η πολιτεία έχει αναθέσει θεραπευτική ευθύνη.

Παράλληλα, η υποχρηματοδότηση των δράσεων του δημόσιου τομέα και η αδράνεια για την ολοκλήρωση του προγράμματος «Ψυχαργώς Β'», αφήνουν ομάδες πληθυσμού (π.χ. παιδιά και εφήβους) εκτός θεραπείας και φροντίδας.

Αναμένουμε τις ενέργειες σας προκειμένου να μη αντιστραφεί η πορεία εκσυγχρονισμού του συστήματος υπηρεσιών ψυχικής υγείας στη χώρα μας.

Για την Ειδική Επιτροπή  
**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ**

**ΒΛΑΣΗΣ ΤΟΜΑΡΑΣ**

## **ΟΙΚΟΤΡΟΦΕΙΟ «ΑΡΓΩ»**

Την 15-04-2009 η δικαστική συμπαραστάτις μιας υπέργηρης ενοίκου – ασθενούς στο οικοτροφείο «Αργώ» στην Κέρκυρα υπέβαλε στη Δ/ση Ψυχικής Υγείας του ΥΓΚΑ καταγγελία για κακοποίηση της ενοίκου. Ακολούθως η προϊσταμένη της Δ/σης Ψυχικής Υγείας ζήτησε εγγράφως από την Ειδική Επιτροπή να διερευνήσει την καταγγελία. Στην καταγγελία προστέθηκε η εμπιστευτική αναφορά του προέδρου της ΑμΚΕ «Κλίμακα» που έχει αναπτύξει το συγκεκριμένο οικοτροφείο και στην οποία γίνεται λόγος και για άλλους ενοίκους με σωματικές βλάβες αποδιδόμενες σε κακοποίηση. Υπήρξαν ιατροδικαστικές εκθέσεις και παρέμβαση της Εισαγγελίας Κέρκυρας (διενέργεια προανάκρισης). Ανάμεσα στα μέτρα που έλαβε η ΑμΚΕ «Κλίμακα» ήταν και η μεταστέγαση των ενοίκων –ασθενών , χωρίς την έγκριση της Δ/σης Ψυχικής Υγείας του ΥΓΚΑ. Η Ειδική Επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη όλα τα στοιχεία που είχε στη διάθεσή της απέστειλε στους αφορώμενους το ακόλουθο έγγραφο (17-06-2009):



**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ  
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

**ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ  
ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ  
ΨΥΧΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ**

**Αθήνα, 17 - 06 - 2009**

**Αριθμ. Πρωτ. : 36**

**ΠΡΟΣ :** 1. Γραφείο Προϊστάμενης  
Δ/σης Ψυχικής Υγείας, κας Ε. Πέτση  
2. Γραφείο Γεν. Γραμμ. Πρόνοιας  
κας Μ. Τροχάνη  
3. Γραφείο Προϊστάμενης Γεν.  
Δ/σης Υγείας, κας Δ. Τσαγδή  
4. κ. Κ. Κατσαδώρα, πρόεδρο της  
ΑΜΚΕ «ΚΛΙΜΑΚΑ»  
Ευμολπίδων 30-32  
ΤΚ 118 54 ΑΘΗΝΑ

**ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:**

1. Εισαγγελέα Κέρκυρας  
κα Χαρίκλεια Νταιρούση
2. Τομεακή Επιτροπή Ψυχικής Υγείας  
Κέρκυρας – Λευκάδας  
Υπόψη Προέδρου κας Ε. Μπούκα  
Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Κέρκυρας  
Πλ. Τσιριγώτη , ΤΚ 49100 Κέρκυρα

**ΘΕΜΑ: «Οικοτροφείο «ΑΡΓΩ» - Λευκίμη Κέρκυρας, της Α.Μ.Κ.Ε.  
«ΚΛΙΜΑΚΑ»**

Η Ειδική Επιτροπή Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές, έχοντας μελετήσει την από 18-05-2009 εμπιστευτική αναφορά, του κ. Κ. Κατσαδώρα, προέδρου της Α.Μ.Κ.Ε. «ΚΛΙΜΑΚΑ» και όλα τα συνημμένα έγγραφα και έχοντας συνομιλήσει τόσο μαζί του όσο και με το νομικό του σύμβουλο κ. Ι. Αλεξάκη, σήμερα την 17-06-2009, επισημαίνει τα εξής:

- Είναι αδιανόητο, στις μέρες μας να συντελούνται βάρβαρες και επαναλαμβανόμενες πράξεις κακοποίησης κατά ενοίκων – ασθενών, σε οικοτροφείο.

- Η κατάσταση αυτή, έχει σήμερα οδηγήσει τους υπεύθυνους της Α.Μ.Κ.Ε. «ΚΛΙΜΑΚΑ» να κλείσουν προσωρινά το οικοτροφείο και να αποστείλουν τους 7 από τους ενοίκους στο άλλο οικοτροφείο της στην Κέρκυρα και τους υπόλοιπους 7 σε οικοτροφείο του ίδιου φορέα στην Αθήνα, ως υπεράριθμους. Παράλληλα οι (12) εργαζόμενοι στο οικοτροφείο τελούν σε υποχρεωτική άδεια.
- Παρά τις υπάρχουσες ενδείξεις ότι η πλειοψηφία των εργαζομένων δεν συμμετέχει στις κακοποιήσεις, η Α.Μ.Κ.Ε. «ΚΛΙΜΑΚΑ» θα πρέπει άμεσα να καταγγείλει τις συμβάσεις εργασίας όλων των εργαζομένων στο οικοτροφείο και να το επαναλειτουργήσει με νέες συμβάσεις.
- Είναι άμεση ανάγκη να επιταχυνθεί η δικαστική διερεύνηση της υπόθεσης.
- Τα δικαιώματα των ασθενών, και μάλιστα όταν αυτά αφορούν την σωματική ακεραιότητα και την ίδια τη ζωή τους, είναι πάνω από συνδικαλιστικές και πολιτικές σκοπιμότητες.

**Για την Ειδική Επιτροπή  
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ**

**ΒΛΑΣΗΣ ΤΟΜΑΡΑΣ**



Κατά τις επόμενες εβδομάδες υπήρξε καταγγελία του Εργατουπαλληλικού Κέντρου Κέρκυρας για « ..... την Εταιρεία «Κλίμακα» η οποία εφαρμόζει αντεργατική, αντισυνδικαλιστική και αντικοινωνική συμπεριφορά απέναντι στους εργαζόμενους της, συνεχίζοντας τις παράνομες απολύσεις ....». Το θέμα ήλθε δύο φορές στη Βουλή με την ίδια και μοναδική εστίαση. Παρέμβαση έκανε και η Τομεακή Επιτροπή Ψυχικής Υγείας Ν. Κερκύρας-Λευκάδος (21-07-2009). Στο σχετικό της έγγραφο η Πρόεδρος της Τομεακής Επιτροπής, μεταξύ άλλων, αναφέρει ότι «.....η δομή (δηλ. το οικοτροφείο «Αργώ» ) δεν μπορεί να λειτουργήσει πλέον ως οικοτροφείο και είναι μακριά από κάθε χαρακτηριστικό στεγαστικής δομής», και προειδοποιεί το ΥΥΚΑ « .... σας γνωρίζουμε ότι κάθε στιγμή η ολιγωρία σας καθιστά την κατάσταση επικίνδυνη για τους ασθενείς. Χρειάζονται λύσεις εκτάκτου ανάγκης, διότι αν προκύψουν δυσάρεστες καταστάσεις κανείς δεν θα είναι σε θέση να βοηθήσει αποτελεσματικά».

Μία εικόνα των εξελίξεων δίνει το απαντητικό προς την Ειδική Επιτροπή έγγραφο του προέδρου της ΑμΚΕ Κλίμακα» (21-09-2009) που γι' αυτό και παρατίθεται:

# Κλίμακα

Φορέας Ανάπτυξης Ανθρώπινου και Κοινωνικού Κεφαλαίου

Τηλ: 210 3417160-3, Fax: 2103417164  
Ευμολπιδών 30-32, Γκάζι, Αθήνα, 11854  
e-mail: [central@klimaka.org.gr](mailto:central@klimaka.org.gr)  
[www.klimaka.org.gr](http://www.klimaka.org.gr) και [www.klimaka-cosmos.net](http://www.klimaka-cosmos.net)

**ΠΡΟΣ**

Αθήνα, 21 Σεπτεμβρίου 2009

Ειδική Επιτροπή Ελέγχου και  
Προστασίας των Δικαιωμάτων  
των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές

Αριθμ. Πρωτ.:535

**Θέμα:Ενημέρωση σχετικά με τους ενοίκους του Οικοτροφείου  
"Αργώ"**

Αξιότιμε κύριε Τομαρά,

Σε συνέχεια της τηλεφωνικής μας επικοινωνίας και των ερωτημάτων που μας θέσατε, σας ενημερώνουμε τα ακόλουθα:

Ι. Η «ΚΛΙΜΑΚΑ» σε συνέχεια των συστάσεων της Επιτροπής σας που διατυπώθηκαν με το υπ' αριθμ. πρωτ. 38/17-6-2009 έγγραφό της και προκειμένου να διασφαλίσει τα δικαιώματα, την προστασία και τη συνεχιζόμενη φροντίδα των ενοίκων του "Αργώ":

1) μετέφερε αυτούς σε άλλα Οικοτροφεία του φορέα, λαμβάνοντας υπόψη τα ακόλουθα κριτήρια:

- την εντοπιότητα των ενοίκων
- την επισκεψιμότητα αυτών από τους οικείους
- τη δυνατότητα αυτών να προστατεύσουν τους εαυτούς τους και να αναφέρουν τυχόν κακοποίησης τους
- την προσωπική τους επιθυμία (όπου μπορεί να εκφραστεί) να μεταφερθούν σε άλλο Οικοτροφείο,

Η πλειοψηφία των ενοίκων - ασθενών του «ΑΡΓΩ», ήτοι 7 άτομα, μεταφέρθηκε στο Οικοτροφείο "Νεφέλη", το οποίο βρίσκεται επίσης στην Κέρκυρα.

2) κατήγγειλε τις συμβάσεις των εργαζομένων του Οικοτροφείου «ΑΡΓΩ», με σκοπό μετά την ολοκλήρωση των ερευνών το εν λόγω Οικοτροφείο να επαναλειτουργήσει με νέες συμβάσεις, μέσα στην περιοχή ευθύνης της Τομεακής Επιτροπής Ψυχικής Υγείας Ν. Κέρκυρας - Λευκάδας (Τ.Ε.Ψ.Υ.

Ν. Κέρκυρας - Λευκάδας).

Σε συνέχεια των ανωτέρω, το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Υ.Υ.Κ.Α.) ανακάλεσε με την υπ' αριθμ. πρωτ. Υ5β/Γ.Π. οίκ. 90046/2-7-2009 Υπουργική Απόφαση (Υ.Α.) την άδεια ίδρυσης του Οικοτροφείου "Αργώ", με αναδρομική μάλιστα ισχύ της ανάκλησης από τις 26-6-2009 (βλ. Σχετ. 2, την υπ' αριθμ. πρωτ. Υ5β/Γ.Π. οίκ. 90046/2-7-2009 Υπουργική Απόφαση).

Επισημαίνεται, ότι στην ανωτέρω Υ.Α. δεν γίνεται η παραμικρή αναφορά στις κακοποιήσεις των ενοίκων και, ενώ ανατίθεται προσωρινά η ευθύνη λειτουργίας του Οικοτροφείου «ΑΡΓΩ» στο Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Κέρκυρας, δεν προβλέπεται το παραμικρό για τον τόπο μετακίνησης των ασθενών ενοίκων, οι οποίοι συνεχίζουν να φιλοξενούνται στις υπόλοιπες δομές της «ΚΛΙΜΑΚΑ».

II. Η «ΚΛΙΜΑΚΑ» με το υπ' αριθμ. πρωτ. 465/6-7-2009 έγγραφό της προς το Υ.Υ.Κ.Α, το οποίο συγκοινοποιήθηκε στην Τ.Ε.Ψ.Υ. Ν. Κέρκυρας - Λευκάδας και στο Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Κέρκυρας (Ψ.Ν.Κ.), εν όψει της άμεσης υποχρέωσης της «ΚΛΙΜΑΚΑ», σύμφωνα με την ως άνω ανακλητική της άδειας ίδρυσης Υ.Α., να μεταφέρει στο Ψ.Ν.Κ. τους φιλοξενούμενους στις δομές της ενοίκους του «ΑΡΓΩ», κάλεσε τους αρμόδιους φορείς να διασφαλίσουν τη διαβίωση και φροντίδα των ενοίκων, ώστε να αποφευχθεί η επιστροφή τους στο άσυλο (βλ. Σχετ. 3, το υπ' αριθμ. πρωτ. 465/6-7-2009 έγγραφο της «ΚΛΙΜΑΚΑ»).

Επειδή οι μέρες περνούσαν χωρίς απάντηση από την πλευρά του Υ.Υ.Κ.Α. στο ανωτέρω έγγραφο, η «ΚΛΙΜΑΚΑ» αγκυλώστηκε να επανέλθει με το υπ' αριθμ. πρωτ. 470/8-7-2009 προς τη Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας, το οποίο κοινοποιήθηκε και στη Γενική Γραμματεία Πρόνοιας, αναφέροντας καταλεπτώς: "παρακαλούμε να μας ενημερώσετε πού επιθυμείτε να μεταφέρουμε τους ενοίκους του Οικοτροφείου "Αργώ", καθόσον σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση, από τις 26-6-2009, οι ανωτέρω ένοικοι φιλοξενούνται στις δομές μας μη νομίμως" (βλ. Σχετ. 4, το υπ' αριθμ. πρωτ. 470/8-7-2009 έγγραφο της «ΚΛΙΜΑΚΑ»).

Να σας επισημάνουμε, ότι και η Τ.Ε.Ψ.Υ. Ν. Κέρκυρας - Λευκάδας από την πλευρά της στηλίτευσε, με το υπ' αριθμ. 39/21.07.2009 έγγραφό της προς το ΥΥΚΑ, Δ/ση Ψυχικής Υγείας, την προαναφερόμενη απόφαση ανάκλησης αναφέροντας επί λέξει πως: "οι καταστάσεις κρίσης δεν αντιμετωπίζονται με αποφάσεις τιμωρητικού χαρακτήρα (σημ. εννοώντας την ανάκληση της άδειας ίδρυσης του

"ΑΡΓΩ")" και καλούσε το Υπουργείο "να επανεξετάσει την απόφαση (ό.π. ανάκληση της άδειας του "ΑΡΓΩ") με γνώμονα το βέλτιστο των ήδη ταλαιπωρημένων ενοίκων και πως θα ήταν ευεργετικό για την εξεύρεση νέου φορέα η προκήλυξη ενδιαφέροντος να γίνει χωρίς αποκλεισμούς και εξαιρέσεις" (βλ. Σχετ. 5, το υπ' αριθμ. πρωτ. 39/21.07.2009 έγγραφο της Τ.Ε.Ψ.Υ. Ν. Κέρκυρας - Λευκάδας).

III. Σε απάντηση των ανωτέρω εγγράφων της «ΚΛΙΜΑΚΑ» κοινοποιήθηκε στο φορέα μας το "εξαιρετικά επείγον" υπ' αριθμ. πρωτ. 2432/15-7-2009 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Πρόνοιας, με το οποίο μας ζητήθηκε, εκτός των άλλων, **να απέχουμε από οποιαδήποτε μετακίνηση των ενοίκων**, δηλώνοντας μας ταυτόχρονα, ότι "το Υπουργείο λόγω της σοβαρότητας και του επείγοντος του θέματος είχε ήδη επιληφθεί για τη λήψη άμεσων μέτρων και **έντός των επόμενων ημερών**" θα στείλει στην «ΚΛΙΜΑΚΑ» ρητές οδηγίες για το χειρισμό της κατάστασης και του τρόπου υλοποίησης της απόφασης ανάκλησης της άδειας ίδρυσης του Οικοτροφείου "Αργώ" (βλ. Σχετ. 6, το υπ' αριθμ. πρωτ. 2432/15-7-2009 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Πρόνοιας).

Η «ΚΛΙΜΑΚΑ», έχοντας θέσει από την πρώτη στιγμή ως πρωταρχικό της στόχο τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των ασθενών ενοίκων της καθώς και την αξιοπρέπεια του προσωπικού της, το οποίο για την καλή φροντίδα των ενοίκων προσέφερε το μέγιστο των δυνατοτήτων του, ακολουθώντας τις εντολές της Γ.Γ. Πρόνοιας και περιμένοντας σχετικές οδηγίες, δεν μετέφερε τους ενοίκους του «ΑΡΓΩ» στο Ψ.Ν.Κ., αλλά συνέχισε να τους φιλοξενεί στις υπόλοιπες δομές της.

Επειδή ο καιρός περνούσε χωρίς να έχουμε την παραμικρή ενημέρωση ή οδηγίες για την αντιμετώπιση της κρίσιμης κατάστασης, η «ΚΛΙΜΑΚΑ» απευθύνθηκε με το υπ' αριθμ. πρωτ. 488/22-7-2009 έγγραφο της απευθείας στον Υπουργό Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, χωρίς ωστόσο να λάβει κάποια απάντηση.

IV. Ως απάντηση στα ανωτέρω έγγραφα της η «ΚΛΙΜΑΚΑ» έλαβε στις 3-9-2009, δηλαδή, δυο (2) μήνες μετά την ανάκληση της άδειας ίδρυσης του οικοτροφείου «ΑΡΓΩ» την υπ' αριθμ. πρωτ. Υ58/Γ.Π. οίκ. 116585/28-8-2009 Υπουργική Απόφαση, με την οποία ανακαλούνταν η άδεια ίδρυσης του

Οικοτροφείου "Νεφέλη" για τους κατωτέρω λόγους:

- 1) το κτίριο όπου στεγάζεται το «ΝΕΦΕΛΗ» δεν έχει πιστοποιητικό πυρασφάλειας και,
- 2) της δημιουργίας υπεραριθμίας, στη μονάδα.

Είναι προφανές ότι το Υ.Υ.Κ.Α. με την ως άνω Υ.Α. αποφάσισε να τιμωρήσει την «ΚΛΙΜΑΚΑ», διότι τήρησε τις εντολές της Γενικής Γραμματείας Πρόνοιας και απείχε από οποιαδήποτε ενέργεια μετακίνησης ασθενών.

Να σημειώσουμε, επίσης, ότι σε κανένα από τα έγγραφα του Υ.Υ.Κ.Α. δεν γίνεται αναφορά ούτε λαμβάνεται μέριμνα για την φροντίδα των ασθενών - ενοίκων του οικοτροφείου «ΑΡΓΩ», ενώ αντίθετα η συμπεριφορά μεμονωμένων οργάνων της πολιτικής ηγεσίας του Υ.Υ.Κ.Α. εκθέτει σε διαρκή κίνδυνο τους ενοίκους και δημιουργεί ανασφάλεια στο προσωπικό του Οικοτροφείου "Νεφέλη", με τις επιπτώσεις αυτής στη φροντίδα των ασθενών.

V. Στην παρούσα φάση, εξακολουθούν να φιλοξενούνται στο Οικοτροφείο "Νεφέλη" συνολικά 22 ασθενείς, εκ των οποίων οι 7 είναι πρώην ενοίκιοι του "Αργώ". Από τους υπόλοιπους (15-7=) 7 πρώην ενοίκους του "Αργώ", 2 φιλοξενούνται στο Οικοτροφείο "Κέραμος" στον Κεραμεικό, 3 στο Οικοτροφείο "Κυβέλη" στα Άνω Λιόσια, 1 στο Οικοτροφείο "Οινηίδα" στο Μενίδι και 1 στον Ξενώνα στην Κυψέλη.

Αν θέλετε, επισκεφθείτε και την ιστοσελίδα <http://mentalhealth-law.blogspot.com> στην οποία θα βρείτε αναρτημένα και όλα τα σχετικά έγγραφα.

Εκτιμώντας το ειλικρινές σας ενδιαφέρον για την προάσπιση των δικαιωμάτων των ψυχικά πασχόντων παραμένουμε στη διάθεσή σας.

Με τιμή,  
Κυβιτικός Κατσαδώρας  
Πρόεδρος Δ.Σ. ΚΛΙΜΑΚΑ

**Η υπόθεση του οικοτροφείου «Αργώ» παραμένει, δυστυχώς για τους ενοίκους – ασθενείς, σε εκκρεμότητα: Κατά τον χρόνο συγγραφής των ανά χειράς Πεπραγμένων (Μάρτιος 2010) επτά από αυτούς εξακολουθούν να φιλοξενούνται (συνωστίζονται) στο οικοτροφείο «Νεφέλη».**



## **ΚΛΕΙΣΤΟ ΚΥΚΛΩΜΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΣΤΙΣ ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ**

**Δεδομένου ότι σε αρκετές στεγαστικές δομές λειτουργούν κάμερες και κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης για την παρακολούθηση των ενοίκων – ασθενών, η Ειδική Επιτροπή συνέταξε σχετικό κείμενο και το απέστειλε (17-09-2008) στους αρμόδιους του ΥΥΚΑ και στην Επιτροπή Ψυχικής Υγείας του ΚΕΣΥ.**

**Είναι σημαντικό το ότι η Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας του ΥΥΚΑ ανταποκρίθηκε στο αίτημα της Ειδικής Επιτροπής και την 11-11-2008 απέστειλε έγγραφο προς όλες τις ΥΠΕ, ΝΠΙΔ και ΑμΚΕ της χώρας ζητώντας τους να ακολουθήσουν τις υποδείξεις της Ειδικής Επιτροπής.**

**Το έγγραφο αυτό παρατίθεται στην επόμενη σελίδα:**



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ &  
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ  
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΥΓΕΙΑΣ  
Δ/ΝΣΗ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ  
ΤΜΗΜΑ Β'

Αθήνα 11/11/2008  
Αρ. Πρωτ.: Υ5β/Γ.Π./οικ. 153127

**ΠΡΟΣ: ΑΠΟΛΕΚΤΕΣ ΠΙΝΑΚΑ  
ΔΙΑΝΟΜΗΣ**

**ΘΕΜΑ: Λειτουργία κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης σε στεγαστικές ψυχιατρικές δομές**

**Σχετ.: Το αρ. πρωτ. 60/17 – 9 – 08 έγγραφο της Ειδικής Επιτροπής Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές**

Δεδομένου ότι σε κάποιες στεγαστικές ψυχιατρικές δομές λειτουργούν κάμερες κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης και κατόπιν της σχετικής γνωμοδότησης από την Ειδική Επιτροπή Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές, αλλά και σε συνδυασμό με τις διατάξεις του ν. 2472/97 και τις αποφάσεις της Αρχής Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, σας γνωρίζουμε ότι η χρήση καμερών κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης στις στεγαστικές ψυχιατρικές δομές αντίκειται στις κείμενες διατάξεις, καθώς προσβάλλει την προσωπικότητα και παραβιάζει την ιδιωτική ζωή του ατόμου. Κατ' εξαίρεση η λήψη και επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης είναι νόμιμη χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου εφόσον ο σκοπός της επεξεργασίας είναι η προστασία προσώπων ή αγαθών, λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές της αναλογικότητας και της αναγκαιότητας.

Ως εκ τούτου, καλούνται όλες οι Μονάδες που έχουν εγκαταστήσει ανάλογο εξοπλισμό να διακόψουν άμεσα τη λειτουργία του. Σε περιπτώσεις όπου συντρέχουν ειδικοί λόγοι οι οποίοι αφορούν την ασφάλεια κάποιου ή κάποιων ενοίκων, η Μονάδα θα πρέπει να υποβάλει αιτιολογημένο αίτημα προς την υπηρεσία μας για λειτουργία κάμερας αποκλειστικά και μόνο στο χώρο του συγκεκριμένου ενοίκου – ασθενή. Για την ικανοποίηση του αιτήματος λαμβάνεται υπόψη και η άποψη της Ειδικής Επιτροπής Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές.

**Η Προϊσταμένη της Δ/σης**

**Ελένη Πέτση "**

**Δύο ξενώνες υπέβαλαν αίτημα στη Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας του ΥΥΚΑ για λειτουργία κάμερας . Και στις δύο περιπτώσεις η Ειδική Επιτροπή γνωμοδότησε προς τη Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας του ΥΥΚΑ τα εξής:**

.....  
.....



**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ  
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

**ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ  
ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ  
ΨΥΧΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ**

**Αθήνα, 11 – 03 - 2009**

**Αριθμ. Πρωτ. : 5**

**ΠΡΟΣ: την κα Ε. Πέτση, Προϊσταμένη  
της Δ/νσης Ψυχικής Υγείας, ΥΥΚΑ**

**ΘΕΜΑ: «Αίτημα για συνέχιση λειτουργίας κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης σε στεγαστική ψυχιατρική δομή της Λάρισας»**

Σχετικά με το υπηρεσιακό σας σημείωμα με αριθμ. πρωτ. Υ5β/Δ.Υ./30-01-2009 και το οποίο αφορά αίτημα για συνέχιση λειτουργίας κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης από τον Σύλλογο Γονέων, Κηδεμόνων και Φίλων Αυτιστικών Ατόμων Ν. Λάρισας, γνωμοδοτούμε τα εξής:

Αντιλαμβανόμαστε το πρόβλημα μη επάρκειας προσωπικού κατά τη νυκτερινή βάρδια και την σοβαρότητα των προβλημάτων των ενοίκων του Ξενώνα «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ».

**Παρά ταύτα::**

1. Η παρακολούθηση εφόσον αφορά τους κοιτώνες των ενοίκων, θα πρέπει να περιορισθεί μόνον στις περιπτώσεις εκείνων, οι οποίοι είναι πιθανόν λόγω απρόβλεπτης συμπεριφοράς να θέσουν σε κίνδυνο τη ζωή τους ή τη ζωή των άλλων και μόνο στη νυκτερινή βάρδια.
2. Δεν είμαστε σύμφωνοι για τη συνολική παρακολούθηση των ενοίκων μέσω κάμερας στους κοινόχρηστους χώρους του ξενώνα, σε καμία βάρδια.
3. Εφόσον κατ' εξαίρεση γίνεται παρακολούθηση να μην υπάρχει καταγραφή (μαγνητοσκόπηση) και γενικά να τηρούνται οι διατάξεις του Ν. 2472/1997.

**Για την Ειδική Επιτροπή  
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ**

**ΒΛΑΣΗΣ ΤΟΜΑΡΑΣ**



**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ  
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΥΗΣ**

**ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ  
ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ  
ΨΥΧΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ**

**Αθήνα, 28 – 07 - 2009**

**Αριθμ. Πρωτ. : 48**

**ΠΡΟΣ: 1) Γραφ. προϊσταμένης Δ/νσης  
Ψυχικής Υγείας, κας Ε. Πέτση**

**2) Γραφείο Διοικητή Π.Ν.Α.  
κ .Κ. Κραβαρίτη**

**3) Τριμελή Επιτροπή Προάσπισης των  
Δικαιωμάτων του Πολίτη, στο Π.Ν.Α.**

**Υπόψη:α) κ. Ε. Τσαλαμανιός**

**β) κα Β. Αποστόλογλου**

**γ)κα Μ. Κοντογιάννη**

**Διασταύρωση Ραφήνας**

**ΤΚ 19009 ΡΑΦΗΝΑ**

**ΘΕΜΑ: «Λειτουργία κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης στον ξενώνα <ΑΓΓΕΛΙΑ>  
του Π.Ν.Α»**

Σχετικά με το υπ' αριθμ. 6871/30-06-2009 έγγραφο του Διοικητή του Π.Ν.Α. κ. Κ. Κραβαρίτη που αφορά λειτουργία κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης στον ξενώνα <ΑΓΓΕΛΙΑ>, που φιλοξενεί αυτιστικούς εφήβους, η Ειδική Επιτροπή γνωμοδοτεί:

Παρά τη σοβαρότητα των προβλημάτων των ενοίκων, η παρακολούθηση των κοιτώνων τους μέσω κάμερας δεν είναι επιτρεπτή. Κατ' εξαίρεση για ενοίκους για τους οποίους ο υπεύθυνος ιατρός διαπιστώνει ότι η συμπεριφορά τους θέτει σε κίνδυνο τη ζωή τους ή τη ζωή των άλλων είναι δυνατόν να επιτραπεί η εν λόγω παρακολούθηση. Ο υπεύθυνος ιατρός επανεξετάζει καθημερινά την αναγκαιότητα του μέτρου και δίνει τις σχετικές εντολές.

Στις περιπτώσεις εφαρμογής του μέτρου ισχύουν οι παρακάτω οδηγίες:

- Η κάμερα ενεργοποιείται μόνο στον κοιτώνα του συγκεκριμένου ενοίκου – ασθενούς.
- Απαγορεύεται η καταγραφή (μαγνητοσκόπηση).
- Για την όλη διαδικασία τηρείται πρωτόκολλο, σύμφωνα με το Ν. 2472/1997.

**Για την Ειδική Επιτροπή  
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ**

**ΒΛΑΣΗΣ ΤΟΜΑΡΑΣ**

**Εκτός από το αίτημα των δύο ξενώνων υπήρξε και έγγραφο, αυτή τη φορά από τη διοίκηση του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Ιωαννίνων και της 6<sup>ης</sup> ΥΠΕ σχετικά με αίτημα της Ψυχιατρικής Κλινικής του εν λόγω Νοσοκομείου για λειτουργία κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης μέσω κάμερας στο «ήσυχο δωμάτιο» στην Μονάδα Οξέων Περιστατικών ενηλίκων της εν λόγω Πανεπιστημιακής Κλινικής.**

**Παρατίθεται η γνωμοδότηση της Ειδικής Επιτροπής:**

.....  
.....



**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ  
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

**ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ  
ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ  
ΨΥΧΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ**

**Αθήνα, 29 – 09 - 2009**

**Αριθμ. Πρωτ. : 56**

**ΠΡΟΣ:** Διοικητή 6<sup>ης</sup> Υ.Π.Ε .

κ. Ι. Νικόπουλο

Υπότης 1, Ν.Ε.Ο. Πατρών –Αθηνών

**ΘΕΜΑ: «Λειτουργία κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης στη Μονάδα Οξέων Περιστατικών της Πανεπιστημιακής Ψυχιατρικής κλινικής Π.Γ.Ν. Ιωαννίνων»**

Σχετικά με το αίτημα του Δ/ντή της Πανεπιστημιακής Ψυχιατρικής Κλινικής του Π.Γ.Ν.Ι. για την λειτουργία στη Μονάδα Οξέων Περιστατικών σας γνωρίζουμε τα εξής:

Η Ειδική Επιτροπή με έγγραφό της από 17-09-2008 έχει επισημάνει:

«Η επεξεργασία δεδομένων μέσω κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης συνιστά επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η οποία υπόκειται στις ρυθμίσεις διατάξεων του κοινοτικού δικαίου, του ελληνικού Συντάγματος και του ειδικού νόμου 2472/1997 για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα με την Οδηγία υπ' αριθμόν 1122/2000 για τα κλειστά κυκλώματα τηλεόρασης έχει κρίνει ότι η λήψη και επεξεργασία δεδομένων

προσωπικού χαρακτήρα με κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης που λειτουργεί μονίμως, συνεχώς ή κατά τακτά χρονικά διαστήματα δεν επιτρέπεται, διότι προσβάλλει την προσωπικότητα και την ιδιωτική ζωή του ατόμου. Κατ' εξαίρεση η λήψη και η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης είναι νόμιμη χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου, υπό τις προϋποθέσεις του ν. 2472/1997, εφόσον ο σκοπός της επεξεργασίας είναι η προστασία προσώπων ή αγαθών. Κριτήρια για τη νομιμότητα της επεξεργασίας είναι οι αρχές της αναλογικότητας και της αναγκαιότητας».

Ειδικά για τη Μονάδα Οξέων Περιστατικών της εν λόγω Κλινικής η Ειδική Επιτροπή συνιστά:

Η κάμερα να τοποθετηθεί στο θάλαμο στον οποίο έχουν ληφθεί αυξημένα μέτρα προστασίας και στον οποίο είναι δυνατόν να εφαρμόζεται και καθήλωση (αυτόν που στο έγγραφό σας αποκαλείτε «ήσυχο δωμάτιο») και μόνον σ' αυτόν.

Στις περιπτώσεις εφαρμογής του μέτρου να ισχύουν τα εξής:

- Ο υπεύθυνος ψυχίατρος της μονάδας έχει διαπιστώσει ότι η συμπεριφορά του προς παρακολούθηση νοσηλευομένου θέτει σε κίνδυνο τη ζωή του ίδιου ή των άλλων. Αυτός και μόνο δίνει τη σχετική εντολή.
- Η σκοπιμότητα της συνέχισης της παρακολούθησης επανεξετάζεται καθημερινά από τον υπεύθυνο ψυχίατρο.
- Απαγορεύεται η καταγραφή (μαγνητοσκόπηση).
- Για την όλη διαδικασία τηρείται πρωτόκολλο, σύμφωνα με το Ν. 2472/1997.

Γενικά η Ειδική Επιτροπή θεωρεί ότι η ενεργοποίηση του κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης δεν μπορεί να υποκαταστήσει την ζωντανή παρουσία μελών του προσωπικού, με την οποία επιτυγχάνεται τόσο η ασφάλεια όσο και η αξιοπρεπή θεραπεία.

**Για την Ειδική Επιτροπή  
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ**

**ΒΛΑΣΗΣ ΤΟΜΑΡΑΣ**



## **ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΕΣ ΓΝΩΜΑΤΕΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΚΟΥΣΙΑ ΝΟΣΗΛΕΙΑ**

Η Ειδική Επιτροπή σε συνεργασία με σύμβουλο του ΥΓΚΑ , άλλους ειδικούς της ψυχικής υγείας και την Επιτροπή Ψυχικής Υγείας του ΚΕΣΥ κατάρτισε δισέλιδο έντυπο γνωμάτευσης για την ακούσια νοσηλεία (βλ. προσάρτημα). Στόχος του είναι η επαρκής αιτιολόγηση των γνωματεύσεων αυτών οι οποίες, σύμφωνα με το νόμο 2071/92, υπογράφονται από δύο ψυχιάτρους. Το έντυπο υιοθετήθηκε από την ολομέλεια του ΚΕΣΥ (αποφάσεις 26-06-2008 και 26-02-2009), που έγιναν δεκτές από τον Υπουργό Υγείας). Στη συνέχεια η Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας του ΥΓΚΑ προώθησε τα σχετικά έγγραφα και το έντυπο προς όλες τις ΥΠΕ προκειμένου να διανεμηθεί στα Ψυχιατρεία και τα Γενικά Νοσοκομεία που διαθέτουν Ψυχιατρικά Τμήματα (30-04-2009).

Κατά το διάστημα συγγραφής των ανά χείρας Πεπραγμένων (Μάρτιος 2010) η Ειδική Επιτροπή επικοινωνήσε με αρκετά Νοσοκομεία - αποδέκτες του εντύπου και διαπίστωσε ότι σε ελάχιστα από αυτά συμπληρώνεται. Κατά κανόνα, οι εξετάζοντες δύο ψυχιάτροι συνεχίζουν να απαντούν στην Εισαγγελία θέτοντας διάγνωση και αναφέροντας λακωνικά το αν ο εξεταζόμενος πληροί ή όχι τις προϋποθέσεις του άρθρου 95 του Ν. 2071/92 για ακούσια νοσηλεία.

Σχετικά με τις γνωματεύσεις για ακούσια ψυχιατρική νοσηλεία υπήρξαν δύο κείμενα υπογραφόμενα από το Διευθυντή Ιατρικής Υπηρεσίας του ΨΝΑ «Δρομοκαΐτειο» (04-06-2008) και τον πρόεδρο του Επιστημονικού Συμβουλίου του ίδιου Νοσοκομείου (10-09-2008) τα οποία, μεταξύ άλλων, ασκούσαν κριτική στις απόψεις της Ειδικής Επιτροπής πάνω στο ζήτημα αυτό. Η Ειδική Επιτροπή απέστειλε στο ΨΝΑ «Δρομοκαΐτειο» το έγγραφο που ακολουθεί (13-01-2009) και ο διάλογος έκλεισε με έγγραφο (πρακτικά Επιστημονικού Συμβουλίου ) του Νοσοκομείου (11-03-2009) που επίσης παρατίθεται.



**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ  
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

**ΕΙΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ  
ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ  
ΨΥΧΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ**

**Αθήνα, 13 / 01 /2009**

**Αριθμ. Πρωτ. : 75/2008**

**ΠΡΟΣ: Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής  
(Ψ.Ν.Α.) - «ΔΡΟΜΟΚΑΙΤΕΙΟ»**

- 1). Το Επιστημονικό Συμβούλιο,  
υπόψη Προέδρου. κ. Θ. Χαμογεωργάκη,
  - 2). Τριμελή Επιτροπή Προάσπισης  
Ατομικών Δικαιωμάτων Ασθενών
  - 3). κ. Σ. Χοϊδά, Δ/ντή Ιατρικής Υπηρεσίας
  - 4). κ. Π. Κοδέλα, Διοικητή
  - 5). κ. Σ. Κουπίδη, Αναπληρωτή Διοικητή
- Ιερά οδός 343, Τ.Κ . 124 61 ΧΑΪΔΑΡΙ**

**ΘΕΜΑ: «Ψυχιατρικές γνωματεύσεις για ακούσια νοσηλεία»**

Σχετικά με το αριθμ. πρωτ. 130/10-9-2008 έγγραφό σας προς το Διοικητικό Συμβούλιο του Νοσοκομείου σας, το οποίο μας διαβιβάστηκε με το αριθμ. πρωτ. 7838/622010/29-10-2008 έγγραφο του Διοικητικού Διευθυντή σας, κ. Σ. Μακρή, επιθυμούμε να σας γνωρίσουμε τα εξής:

Στο έγγραφο, που ο Δ/ντής της ιατρικής υπηρεσίας & πρόεδρος τριμελούς επιτροπής προάσπισης ατομικών δικαιωμάτων κ. Σταύρος Χοϊδάς, απευθύνει προς το Επιστημονικό σας Συμβούλιο, φαίνεται ότι δεν συμφωνεί με την χρήση κωδικοποιημένων εντύπων για την γνωμάτευση των δύο ψυχιάτρων στις περιπτώσεις ακούσιας νοσηλείας. Ωστόσο στο έγγραφό σας φαίνεται ότι δεν συμμερίζεστε την γνώμη αυτή και ότι υιοθετείτε τις οδηγίες του Αντιεισαγγελέα του Αρείου Πάγου κ. Ηλία Σπυρόπουλου (αρ. πρωτ. 504/εγκ. 2/13-02-1996).

Η Ειδική Επιτροπή, έχοντας μελετήσει, εκτός των άλλων, και όλες τις σχετικές εγκυκλίους κατέληξε στον καταρτισμό εντύπου για την γνωμάτευση περί «ακούσιας νοσηλείας».

Το έντυπο αυτό υποβλήθηκε και στην Επιτροπή Ψυχικής Υγείας του ΚΕ.Σ.Υ. , η οποία το έκανε δεκτό με συμπληρώσεις. Αν και το ΚΕ.Σ.Υ. ενέκρινε το έντυπο, για λόγους γραφειοκρατικούς εκκρεμεί και δεύτερη έγκρισή του. Η Ειδική Επιτροπή έχει ζητήσει από

την Δ/ση Ψυχικής Υγείας του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, να διανείμει το εν λόγω έντυπο σε όλες τις υπηρεσίες ψυχικής υγείας, στις οποίες διεκπερακώνονται εισαγγελικές εντολές για ακούσια νοσηλεία. Προφανώς η Δ/ση Ψυχικής Υγείας του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, αναμένει την τελική έγκριση του ΚΕ.Σ.Υ.. Για να μην υπάρξει δυσπιστία, σας επισυνάπτουμε το έντυπο «Ιατρικής Γνωμάτευσης».

Κατόπιν τούτων αναμένουμε να ανακαλέσετε την προσβλητική φράση «Κρίνουμε ότι σήμερα το όλο σύστημα πάσχει αλλά η μέθοδος να πιέζεται πάντα ο Ψυχίατρος και το Ψυχιατρικό Νοσοκομείο για ελλείμματα και παραλείψεις άλλων δείχνει **αδυναμία και ανικανότητα**» στο βαθμό που αυτή αφορά την Ειδική Επιτροπή.

**Για την Ειδική Επιτροπή  
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ**

**ΒΛΑΣΗΣ ΤΟΜΑΡΑΣ**

**ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ  
Ψ.Ν.Α. «ΔΡΟΜΟΚΑΙΤΕΙΟ»  
ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ 25/2/2009 ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ**

Στη Συνεδρίαση παρέστησαν ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου κ.Θεμιστοκλής Χαμογεωργάκης και τα Μέλη κ.κ.Βασίλειος Ρούμπος, Χριστίνα Λεωτσάκου, Αικατερίνη Κοσμά και Νίκη Παπανικολάου.

Χρέη Γραμματέως εκτελεί η κ.Καλλιόπη Κώτση.

**ΘΕΜΑ 3<sup>ο</sup> :Ψυχιατρικές γνωματεύσεις για ακούσια νοσηλεία.**

Το Επιστημονικό Συμβούλιο συζήτησε το με αρ.πρωτ. 75/2008/13-1-2009 έγγραφο της Ειδικής Επιτροπής Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με ψυχικές διαταραχές σχετικά με τις ψυχιατρικές γνωματεύσεις για ακούσια νοσηλεία και παρατηρεί τα εξής:

Με το προηγούμενο έγγραφό μας για το ίδιο θέμα δεν είχαμε καμία πρόθεση να προσβάλλουμε κανέναν και πολύ περισσότερο την Ειδική Επιτροπή που αγωνίζεται για τα δικαιώματα των ασθενών.

Όμως βιώνοντας καθημερινά στη πράξη τα προβλήματα της όλης διαδικασίας που αφορά την Ακούσια Νοσηλεία και τα οποία αντιμετωπίζουμε συσσωρευμένα στο τέλος φέρνοντάς μας συχνά σε αδιέξοδο, έχουμε χρέος και βοηθώντας την Επιτροπή να τα επισημάνουμε.

Επομένως στο βαθμό που δεν αφορούν την Ειδική Επιτροπή τα επισημανθέντα, ανακαλούμε τη φράση που η Επιτροπή θεωρεί προσβλητική.

Όσον αφορά το αποσταλλέν έντυπο της Ιατρικής Γνωμάτευσης και αν μπορούμε να εκφέρουμε γνώμη, μας βρίσκει σύμφωνους σε γενικές γραμμές παρότι θα υπάρξουν προβλήματα στη πράξη εφόσον συνεχίζεται η ίδια όπως τώρα διαδικασία (π.χ. πως θα συμπληρώνεται το έντυπο ελλείψει πληροφοριών όπως συμβαίνει συνήθως και πως θα νοσηλευτεί ο ασθενής σε Γενικό Νοσοκομείο αν έτσι γνωματεύσουν οι Ιατροί αφού δεν συνεφεμερεύει με το Ψυχιατρείο.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ  
ΤΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**

**ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΧΑΜΟΓΕΩΡΓΑΚΗΣ**



**ΤΑ ΜΕΛΗ  
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΡΟΥΜΠΟΣ  
ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΛΕΩΤΣΑΚΟΥ  
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΚΟΣΜΑ  
ΝΙΚΗ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ**

## **ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΤΡΙΜΕΛΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ**

Για το έτος 2008, 38 Νοσοκομεία (Ψυχιατρικά ή Γενικά με Ψυχιατρική / Παιδοψυχιατρική Υπηρεσία) γνωστοποίησαν στην Ειδική Επιτροπή την σύνθεση της Τριμελούς Επιτροπής Προάσπισης των Δικαιωμάτων του Πολίτη και απέστειλαν τα απολογιστικά τους στοιχεία.

Οι συνολικές γραπτές καταγγελίες συγγενών, ασθενών, κ.α., ήταν 15 και όλες σχεδόν τις χειρίστηκαν οι τριμελείς επιτροπές.

Η Ειδική Επιτροπή εξακολουθεί να πιστεύει ότι η ενημέρωση του κοινού για την ύπαρξη και τον ρόλο των τριμελών επιτροπών στα Νοσοκομεία είναι μηδαμινή και ότι αυτό εξηγεί τον ελάχιστο αριθμό διατυπωμένων παραπόνων, καταγγελιών, κ.α.

## ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

- Η Ειδική Επιτροπή παρενέβη με προφορικές ή και έγγραφες συνεννοήσεις με τους εμπλεκόμενους στις εξής περιπτώσεις: Αναφορές και αιτήματα που αφορούσαν δικαστική συμπάρσταση σε οικοτροφεία. Αναφορές και καταγγελίες που αφορούσαν παραβίαση δικαιωμάτων ατόμων με ψυχική διαταραχή. Καταγγελία επαγγελματία ψυχικής υγείας εργαζόμενου στο Ψυχιατρικό Τμήμα του Ασκληπιείου Βούλας (έλαβε τη δικαστική οδό).
- Συνέχισε τις επαφές με τους αρμόδιους του Υπουργείου Δικαιοσύνης για το Ψυχιατρείο Κρατουμένων Κορυδαλλού (η προσπάθεια για επιτόπια επίσκεψη της Ειδικής Επιτροπής ναυάγησε).
- Είχε συνεργασία με φορείς ενδιαφερομένους για το πεδίο «δικαιώματα και ψυχική υγεία» (Συνήγορος του Πολίτη, Σύλλογοι Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία, κ.α.).
- Μέσω της συμμετοχής του προέδρου της και του μέλους της κ. Δ. Γεωργιάδη στην Επιτροπή Ψυχικής υγείας του ΚΕΣΥ διευκόλυνε τη λήψη αποφάσεων από το ΚΕΣΥ σύμφωνων με βασικές θέσεις της (π.χ. ψυχιατρικές γνωματεύσεις για ακούσια νοσηλεία) και την μετέπειτα επικύρωσή τους από το ΥΓΚΑ.
- ο κ. Τ. Σμυρνιώτης, αξιωματούχος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Απασχόληση, τις Κοινωνικές Υποθέσεις και τις Ίσες Ευκαιρίες, εκπροσωπώντας τον Επίτροπο κ. V. Spidla κάλεσε σε ακρόαση τον πρόεδρο της Ειδικής Επιτροπής και ενημερώθηκε αναλυτικά από αυτόν για την εγχώρια κατάσταση των δικαιωμάτων στον τομέα της ψυχικής υγείας.
- Υπήρξε συνεργασία με την πρόεδρο της Επιτροπής Βιοηθικής του Συμβουλίου της Ευρώπης κα Τ. Γκαράνη – Παπαδάτου για τη συμπλήρωση ερωτηματολογίου σχετικά με την εφαρμογή και στην Ελλάδα της κοινοτικής σύστασης 2004(10) για την ψυχική υγεία. Δεν κατέστη δυνατή η συνεργασία της Ειδικής Επιτροπής με τη Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας του ΥΓΚΑ προκειμένου να συμπληρωθεί το ερωτηματολόγιο, με αποτέλεσμα η χώρα μας να μην αποστείλει τα σχετικά στοιχεία.



## **ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΕ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ**

- Β. Τομαράς: Ομιλία στην ημερίδα «Ψυχιατρική μεταρρύθμιση και ενδιαμέσες δομές». Ελληνική Ψυχιατρική Εταιρεία, Αθήνα, 27 Φεβρ., 2009.
- Β. Τομαράς: Χαιρετισμός στην ημερίδα «Η ψυχιατρική μεταρρύθμιση στην Ελλάδα». Συνήγορος του Πολίτη, Αθήνα, 30 Μαρτ., 2009.
- Β. Τομαράς: Εισήγηση στην ημερίδα «Η διασφάλιση της ποιότητας των μονάδων ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης ως διαδικασία προστασίας των δικαιωμάτων των ψυχικά ασθενών». Δίκτυο Φορέων Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης και Ψυχικής Υγείας «ΑΡΓΩΣ» Αθήνα, 3 Απρ., 2009.
- Χ. Αθανασοπούλου – Σγουροπούλου, Ι. Επιόγλου: Χαιρετισμός στην εκδήλωση με θέμα «Ενημέρωση και ψυχαγωγία για καλύτερη ψυχική υγεία». Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Οικογενειών για την Ψυχική Υγεία, Αθήνα, 11 Μαΐου, 2009.
- Β. Τομαράς: Εισήγηση στη διεθνή συνάντηση «Ψυχική υγεία και οικονομική κρίση: Τα πρώτα θύματα». Παγκόσμια Εταιρεία Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης – Ελληνικός κλάδος, Αθήνα, 11 Ιουν., 2009.
- Δ. Γεωργιάδης: Ομιλία στη διαβούλευση – συνάντηση της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, Αθήνα, 25 Ιουν., 2009.

**Η Ειδική Επιτροπή εξακολούθησε να συμμετέχει ενεργά, ως προσκεκλημένη σε επιστημονικές και δημόσιες εκδηλώσεις και μετά την παραίτησή της:**

- Β. Τομαράς: «Στεγαστικές δομές: Το μέλλον των ενοίκων και ο ρόλος των εργαζομένων σε αυτές». Ομιλία στην Πανελλήνια Συνάντηση της Μονάδας Υποστήριξης και Παρακολούθησης Φορέων Υλοποίησης του Προγράμματος Ψυχαργώς Β΄ Φάση – ΥΥΚΑ, Αθήνα, 25 Νοεμ., 2009.
  - Β. Τομαράς: «Τα δικαιώματα των ατόμων με ψυχικές διαταραχές σήμερα». Ομιλία στην ημερίδα «Τα δικαιώματα στο χώρο της ψυχικής υγείας». Ένωση για την Προάσπιση των Κοινωνικών Δικαιωμάτων – Δίκτυο Αργώς, Αθήνα, 16 Δεκ., 2009.
  - Β. Τομαράς: «Δικαιώματα των ψυχικά ασθενών: Διεθνή δεδομένα και ελληνική πραγματικότητα». Μάθημα στο σεμινάριο του Παντείου Πανεπιστημίου «Ενδυνάμωση χρηστών και οικογενειών», Αθήνα, 12 Ιαν., 2010.
- Β. Τομαράς: «Εμπειρίες από τη λειτουργία της Ειδικής Επιτροπής Ελέγχου των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχική Διαταραχή». Εισήγηση στην ημερίδα «Τα δικαιώματα στο χώρο της ψυχικής υγείας». ΣΟΨΥ Πάτρας – Δήμος Πατρέων, Πάτρα, 6 Μαρτ., 2010.

# **ΠΡΟΣΑΡΤΗΜΑ**



# ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

## ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 96

17 Μαΐου 1999

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2716

Αναπτυξη και εκσυγχρονισμός των υπηρεσιών ψυχικής υγείας και άλλες διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ  
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'  
ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Άρθρο 1

Γενικές Αρχές Παροχής Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας

1. Το Κράτος έχει την ευθύνη για την παροχή υπηρεσιών ψυχικής υγείας που έχουν σκοπό την πρόληψη, τη διάγνωση, τη θεραπεία, την περίθαλψη καθώς και την ψυχοκοινωνική αποκατάσταση και κοινωνική επανένταξη ενηλίκων, παιδιών και εφήβων με ψυχικές διαταραχές και διαταραχές οπισθητικού τύπου και με μαθησιακά προβλήματα.

2. Οι υπηρεσίες ψυχικής υγείας διαρθρώνονται, οργανώνονται, αναπτύσσονται και λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, με βάση τις αρχές της τομικοποίησης και της κοινοτικής ψυχιατρικής, της προτεραιότητας της πρωτοβάθμιας φροντίδας, της εξωνασοκομειακής περίθαλψης, της σποιδριωτοποίησης, της ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης και κοινωνικής επανένταξης, της συνέχειας της ψυχιατρικής φροντίδας, καθώς και της πληροφόρησης και εθελοντικής αρωγής της κοινότητας στην προαγωγή της ψυχικής υγείας.

Άρθρο 2

Γραφείο και Επιτροπή Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές

1. Συνιστάται, στο Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, στην αυτοτελή υπηρεσία-προστασίας των δικαιωμάτων των ασθενών, Γραφείο για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές.

2. Συνιστάται Ειδική Επιτροπή Ελέγχου Προστασίας των δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές στην Επιτροπή Ελέγχου Προστασίας των δικαιωμάτων των Ασθενών του ν. 2519/1997 (ΦΕΚ 165 Α'/21.8.1997).

Με απόφαση της Επιτροπής Ελέγχου Προστασίας των Ασθενών του ν. 2519/1997 ορίζεται πενταμελής Εκτελεστική Γραμματεία της Επιτροπής Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ασθενών.

Η Ειδική Επιτροπή Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές είναι εποπτική και αποτελείται από:

- α) έναν ψυχίατρο και έναν παιδοψυχίατρο,
- β) δύο κοινωνικούς λειτουργούς,
- γ) έναν από τους λοιπούς επαγγελματίες ψυχικής υγείας και
- δ) δύο νομικούς.

Ο Πρόεδρος και τα μέλη της Ειδικής Επιτροπής Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Ψυχικές Διαταραχές, καθώς και οι αναπληρωτές τους, ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας, μετά από γνώμη της Επιτροπής Ελέγχου Προστασίας των Ασθενών του ν. 2519/1997. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας, που εκδίδεται μέσα σε διάστημα τριών (3) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, ορίζονται τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη της Ειδικής Επιτροπής. Ένα εκ των μελών ορίζεται ως Πρόεδρος με την ίδια απόφαση. Η θητεία της Επιτροπής είναι πενταετής.

3. Η Ειδική Επιτροπή εποπτεύει και ελέγχει την προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων με ψυχικές διαταραχές, όπως το δικαίωμα για αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης στις Μονάδες Ψυχικής Υγείας, το δικαίωμα για εξειδικευμένη ατομική θεραπεία, το δικαίωμα να αμφισβητεί ο ασθενής στο δικαστήριο την ακούσια νοσηλεία, να συναμείλει κατ' ιδίαν με δικηγόρο, να έχει πρόσβαση στα δεδομένα των αρχείων που τον αφορούν, το δικαίωμα να προστατεύει την περιουσία του, το δικαίωμα της κοινωνικής του επανένταξης.

Ειδικότερα η Ειδική Επιτροπή:

- α) Δέχεται παράπονα, αναφορές ή καταγγελίες από κάθε πολίτη, οργάνωση, φορέα ή οποιαδήποτε Επιτροπή ή Αρχή.
- β) Επισκέπτεται σε τακτά χρονικά διαστήματα τις υπηρεσίες ψυχικής υγείας.
- γ) Πραγματοποιεί αυτεπαγγέλτως ή μετά από καταγγελία έκτοκτες επισκέψεις σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας.
- δ) Ενημερώνει τους πολίτες για τα δικαιώματα των ψυχικά ασθενών με κάθε πρόσφορο μέσο, όπως έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων, καταχωρίσεις στον Τύπο ή τηλεοπτικά μηνύματα.

ε) Δέχεται και διεκινεί περαιτέρω τις ετήσιες υποχρεωτικές εκθέσεις των υπευθύνων των υπηρεσιών ψυχικής υγείας ή των νομίμων αναπληρωτών τους, καθώς και των τριμελών επιτροπών προστασίας των δικαιωμάτων των ασθενών του άρθρου 1 παρ. 4 εδ. 2 του ν. 2519/1997.

στ) Υποβάλλει ετήσιες εκθέσεις για το έργο της στον Πρόεδρο της Επιτροπής Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ασθενών.

ζ) Υποβάλλει έκθεση κάθε φορά που διαπιστώνει παραβίαση των δικαιωμάτων των ατόμων με ψυχικές διαταραχές στον Πρόεδρο της Επιτροπής Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ασθενών του ν. 2519/1997, η οποία προβαίνει στις περαιτέρω νόμιμες ενέργειες, όταν κρίνεται απαραίτητο.

η) Παραβιβάζει κάθε φορά που διαπιστώνει παραβίαση των δικαιωμάτων των ατόμων με ψυχικές διαταραχές, προβαίνει σε συστάσεις και αποστέλλει αναφορά στο αρμόδιο όργανο για την ποινική ή πειθαρχική δίωξη.

θ) Οργανώνει εποπτείες και συντονίζει σε συνεργασία με τους δικηγορικούς συλλόγους του τόπου κατοικίας ή διαμονής των ατόμων με ψυχικές διαταραχές την εθελοντική δικηγορική οργάνη σε θέματα προστασίας των δικαιωμάτων τους, σύμφωνα με τις αρχές οργάνωσης του τμήματος δικηγορικής οργάνη του δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Υγείας και Πρόνοιας, μετά από εισήγηση του Προέδρου της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων, ορίζονται οι ηρωποθέσεις, τα κριτήρια, ο τρόπος οργάνωσης και παραχής της δικηγορικής οργάνης για την προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων με ψυχικές διαταραχές και κάθε λεπτομέρεια εφαρμογής του παρόντος άρθρου.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Υγείας και Πρόνοιας, η οποία εκδίδεται εντός τεσσάρων (4) μηνών από της δημοσίευσής του παρόντος, ορίζονται το ύψος της αμοιβής ή αποζημίωσης του Προέδρου και των μελών της Επιτροπής Ελέγχου Προστασίας των Ασθενών του ν. 2519/1997 και της ανωτέρω Ειδικής Επιτροπής κατά τις κείμενες διατάξεις, η γραμμοτική υποσημείωση, καθώς και κάθε λεπτομέρεια εφαρμογής του παρόντος άρθρου.

Για τις δαπάνες κίνησης των μετακινούμενων μελών της Επιτροπής Ελέγχου Προστασίας των Ασθενών και της Ειδικής Επιτροπής ισχύουν οι κείμενες διατάξεις για τη μετακίνηση με εντολή του Δημοσίου για εκτέλεση υπηρεσίας. Οι Πρόεδροι εκδίδουν τις σχετικές εντολές μετακίνησης. Το αυτό ισχύει και για τα μέλη της Εκτελεστικής Γραμματείας της Επιτροπής Ελέγχου των Δικαιωμάτων των Ασθενών του ν. 2519/1997.

6. Στην παρ. 1 εδ. β του άρθρου 1 του ν. 2519/1997 προστίθεται και ένας εκπρόσωπος της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων που προτείνεται από αυτήν με το νόμο αναπληρωτή του. Ομοίως ορίζονται οι αναπληρωτές των μελών της Επιτροπής Ελέγχου Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ασθενών.

#### ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΤΟΜΕΟΠΟΙΗΣΗ

##### Άρθρο 3

Τομείς Ψυχικής Υγείας - Ένταξη των Μονάδων Ψυχικής Υγείας στους Τομείς Ψυχικής Υγείας

1. Οι Υγειονομικές Περιφέρειες διοργανώνονται σε Τομείς Ψυχικής Υγείας (Το.Ψ.Υ.), με κριτήρια γεωγραφικό και

πληθυσμιακό, στους οποίους εντάσσονται Μονάδες Ψυχικής Υγείας (Μ.Ψ.Υ.) που οργανώνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

2. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας, μετά από γνώμη του Κ.Ε.Ι.Υ., καθορίζονται το όριο, η περιοχή και η έδρα κάθε Τομέα Ψυχικής Υγείας εντός έξι (6) μηνών από τη δημοσίευσή του παρόντος. Με την ίδια ή όμοια απόφαση γίνεται:

α) Η σύσταση Τομέα Ψυχικής Υγείας (Το.Ψ.Υ.) σε κάθε νομό ή σε ευρύτερη περιοχή.

β) Η σύσταση στην Αττική και το Νομό Θεσσαλονίκης, καθώς και σε όποιο νομό απαιτούν οι συνθήκες, περισσότερων του ενός Τομών Ψυχικής Υγείας. Στην Αττική, στο Νομό Θεσσαλονίκης και σε όποιο νομό απαιτούν οι συνθήκες, συστήνονται και Τομείς Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων (Το.Ψ.Υ.Π.Ε.).

γ) Η υπαγωγή των Τομών Ψυχικής Υγείας που δεν διαθέτουν επαρκείς Μονάδες Ψυχικής Υγείας σε άμεσους ή μη Τομείς Ψυχικής Υγείας της αυτής Υγειονομικής Περιφέρειας.

δ) Η υπαγωγή των Τομών Ψυχικής Υγείας που δεν διαθέτουν επαρκείς Μονάδες Ψυχικής Υγείας σε άμεσους ή μη Τομείς Ψυχικής Υγείας διαφορετικής Υγειονομικής Περιφέρειας.

3. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας και του τυχόν κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού ορίζονται οι Μονάδες Ψυχικής Υγείας που εντάσσονται και λειτουργούν σε κάθε Τομέα Ψυχικής Υγείας. Οι Μονάδες αυτές είναι:

α) Οι Μονάδες Ψυχικής Υγείας που ανήκουν στα νοσοκομεία του ν.δ. 2592/1953 (ΦΕΚ 254 Α') και του ν. 1397/1983 (ΦΕΚ 143 Α'), οι Μονάδες Ψυχικής Υγείας που ανήκουν σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, καθώς και οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης, που ιδρύονται με τον παρόντι νόμο.

β) Τα Πανεπιστημιακά Ψυχιατρικά Νοσοκομεία και οι Μονάδες Ψυχικής Υγείας που ανήκουν σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, καθώς και Υγείας και Πρόνοιας, η οποία εκδίδεται εντός εννέα (9) μηνών από τη δημοσίευσή, ορίζονται οι προϋποθέσεις, ο τρόπος επιστημονικής, εκπαιδευτικής, νοσηλευτικής και λειτουργικής διασύνδεσης των υπηρεσιών των Μονάδων Ψυχικής Υγείας των Τομών Ψυχικής Υγείας που υπάγονται σε διαφορετικές Υγειονομικές Περιφέρειες, καθώς και κάθε λεπτομέρεια εφαρμογής της παρ. 2 εδ. δ' του παρόντος άρθρου.

5. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας και του τυχόν κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού, Μονάδες Ψυχικής Υγείας απαλογισμένα μπορεί να εξυπηρετούν τις ανάγκες περισσότερων του ενός Τομών Ψυχικής Υγείας όπου κρίνεται αναγκαίο.

6. Οι Τομιακές Επιτροπές Ψυχικής Υγείας είναι πενταμελείς και συγκροτούνται εντός πέντε (5) μηνών από της δημοσίευσής της απόφασης σύστασης του Τομέα, με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας, μετά από γνώμη του Κ.Ε.Ι.Υ., από:

α) Επιστημονικούς Διευθυντές ή Υπεύθυνους των Μονάδων Ψυχικής Υγείας των νοσοκομείων του ν.δ. 2592/1953 και του ν. 1397/1983 του Τομέα (Το.Ψ.Υ.) με τους νόμιμους αναπληρωτές τους ή κατά περίπτωση των Πανεπιστημιακών Ψυχιατρικών Νοσοκομείων. Ένας τουλάχιστον είναι Επιστημονικός Διευθυντής ή Υπεύθυνος των Μ.Ψ.Υ. του άρθρου 5 παρ. 1 με το νόμο αναπληρωτή του.



**ΙΑΤΡΙΚΗ ΓΝΩΜΑΤΕΥΣΗ**

Ημερομηνία: .../.../.....

Οι υπογεγραμμένοι ιατροί<sup>1</sup> του Ψυχιατρικού ή Γενικού Νοσοκομείου .....

1.....

2.....

Εξετάσαντες τον/την .....ετών.....

Φύλο: Α  Θ  Οικογενειακή κατάσταση: Εγγ./Αγ./Χηρ./Διαζ.ή σε διάσταση

Κάτοικο:.....Δ/ση:.....Τηλ.....

α) Με την υπ' αριθμ. Πρωτ.:.....εισαγγελική εντολή της

Εισαγγελίας Πρωτ/κων.....

β) Με Αρ. Διαβιβαστικού εγγράφου Αστ. Τμήματος: .....

**ΓΝΩΜΑΤΕΥΟΥΜΕ ΟΤΙ:** Ο/Η ανωτέρω 1. πάσχει από:

Κωδικοποίηση ICD-10	Νοσολογική οντότητα	(σημειώσατε με x)
F00-F09	Άνοια και άλλες γνωστικές διαταραχές, delirium, οργανικό ψυχοσύνδρομο	
F10-F19	Ψυχικές διαταραχές και διαταραχές συμπεριφοράς που οφείλονται στη χρήση ψυχοδραστικών ουσιών	
F20-F29	Σχιζοφρένεια, σχιζοτυπικές και παραληρηματικές διαταραχές	
F30-F39	Συναισθηματικές διαταραχές	
F40-F48	Αγχώδεις, σχετιζόμενες με stress και σωματόμορφες διαταραχές	
F60-F69	Διαταραχή προσωπικότητας	
F70-F72	Νοητική υστέρηση	
X80-X84	Απόπειρες αυτοκτονίας	
Άλλο (προσδιορίσατε)		

2. Κύρια συμπτώματα και σημεία που εμφανίζει ο εξεταζόμενος:

.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....  
.....

3. Βαθμός επίγνωσης του νοσηρού της κατάστασής του (προσδιορίσατε):.....

4. Βαθμός ελέγχου της πραγματικότητας (προσδιορίσατε):.....

<sup>1</sup> σε περίπτωση απουφίας ή διαφορετικού εργασιακού χώρου, να συμπληρωθεί ξεχωριστά από κάθε εξετάζοντα ιατρό

5. Διάρκεια παρόντος επεισοδίου:.....
6. Συνολικά διάρκεια της διαταραχής:.....
7. α) Προηγούμενη τελευταία ψυχιατρική νοσηλεία (αναφέρατε, αν είναι δυνατόν, χρονολογία και διάρκεια):.....  
 β) Συνολικός αριθμός ψυχιατρικών νοσηλείων:.....
8. Προηγούμενες αυτοκαταστροφικές ή ετεροκαταστροφικές συμπεριφορές (προσδιορίσατε):.....  
 .....  
 .....
9. Παρουσιάζει επικίνδυνα συμπτώματα ή συμπεριφορές για τον εαυτό του ή το περιβάλλον (πχ ακουστικές ψευδαισθήσεις εντέλλουσες αυτοκαταστροφικές ή ετεροκαταστροφικές ενέργειες, αναίπιες πράξεις βίας ή προσβολής άλλων, κ.α); (προσδιορίσατε):.....  
 .....  
 .....
10. Αναμένεται σημαντικότερη βελτίωση με τη νοσηλεία από αυτή που θα αναμενόταν με εξωτερική θεραπεία (κυκλώστε); **ΝΑΙ / ΟΧΙ**
11. Συνιστάται ακούσια νοσηλεία (κυκλώστε); **ΝΑΙ / ΟΧΙ**

12. Αν <b>ΝΑΙ</b> , ποιες προϋποθέσεις του άρθρου 95 του Ν.2071/92 πληρούνται;	(σημειώσατε με x) <sup>2</sup>
Ια. Πάσχει από ψυχική διαταραχή	
Ιβ. Δεν είναι ικανός να κρίνει για το συμφέρον της υγείας του	
Ιγ. Η έλλειψη νοσηλείας του θα έχει ως συνέπεια να αποκλεισθεί η θεραπεία του ή να επιδεινωθεί η κατάσταση της υγείας του	
Ιι. Η νοσηλεία του είναι απαραίτητη για να αποτραπούν πράξεις βίας κατά του ίδιου ή τρίτων .	

<sup>2</sup> Για αναγκαστική νοσηλεία πρέπει να πληρούνται τα εγής: Ια+Ιβ+Ιγ ή Ιι (υπογραμμικά τα Ια και Ιβ)

13. Αν **ΝΑΙ**, υποδείξατε κατάλληλη μονάδα για ακούσια νοσηλεία (πχ. Ψυχιατρικό νοσοκομείο ή Ψυχιατρική κλινική Γενικού Νοσοκομείου):.....  
 .....

14. Αν **ΟΧΙ**, ποιά η εναλλακτική θεραπευτική αντιμετώπιση και ποιες οι συστάσεις προς τον εξετασθέντα και το περιβάλλον του:.....  
 .....

1. .... (σφραγίδα/υπογραφή)	2. .... (σφραγίδα/υπογραφή)
--------------------------------	--------------------------------